

ČÍSLO 349 LEDEN - ÚNOR 2020 ROČNÍK 31 CENA 20,-Kč

K alternativnímu programu...

Dalo by se říci konečně, po dlouholetém, intenzivním tlaku některých aktivních členů KSČM, kteří se nesmířili s nekomunistickou orientací strany a jejího tzv. Kladenského programu a postupem času i soustředěným tlaku iniciativních skupin, které v rámci strany vznikly na základě rozporuplné politiky strany a jejího vedení, X. sjezd KSČM uložil v bodě 4. usnesení:

„Zpracovat aktualizaci programu KSČM a projednat ji na celostranické konferenci.“

Zodpovídá: předseda ÚV KSČM, termín: do 30. 6. 2019.

Kritický přístup k samotnému Programu strany je stejně starý, jako je vznik KSČM. Většinou pasivní členská základna KSČM v uplynulých téměř třiceti letech ale ani nenavrhovala, ani neuvvažovala o změně tzv. Kladenského programu komunistické strany, který byl schválen v roce 1992 jako defenzivní a kompromisní, odpovídající dobovým podmínkám svého vzniku. Naproti tomu aktivní, leč menšinová část strany průběžně po celou dobu program a jeho striktní bránění, především ze strany jejího vedení, na konferencích všech stupňů i na posledních osmi sjezdech kritizovala. Nejen do kritiky,

ale i do iniciativně předkládaných návrhů se již od počátku svého působení zapojil i **Marxisticko-leninský odborný klub (MLOK)**. Například již před VIII. sjezdem KSČM, který se konal v roce 2012, jsme tehdejší ústřední programové komisi pro přípravu obsahových dokumentů sjezdu poskytli k využití ucelený dokument pod názvem **„Programové prohlášení - minimální program“** jako návrh, který by mohl být inspirací, vodítkem nebo předlohou pro nový program KSČM, který by se měl společným úsilím, jak jsme tenkrát doufali, zrodit jako jeden z požadavků sjezdu strany. Materiál tehdejšího vedení strany nevezalo v úvahu a v přípravě zmíněného VIII. sjezdu, stejně jako i v případě následujících sjezdů nedorazilo k názoru, že je nutné přijmout nový ofenzivnější a především srozumitelný program strany.

Úkol X. sjezdu KSČM zpracovat aktualizaci programu byl tedy výzvou celé členské základně strany, aby přemýšlela a přicházela s návrhy, jak již vetchý a fakticky nekomunistický „Kladenský program“ napravit a vylepšit tak, aby napomohl k návratu ztracené autority strany. Vedení strany předložilo návrh programu vytvořený v podstatě

aparátů strany a aparátů strany také odsouhlasený k předložení. Připomínky z Ideologické komise a CSTS k tomuto návrhu byly více méně formálního rázu a nic nezměnily na nekomunistickém, voluntaristickém a fádním, nic nefikajícím ani členům ani nečlenům strany, charakteru tohoto dokumentu. Návrhy Marxisticko-leninského odborného klubu, které jsme příslušným zpracovatelům předali, opět nebyly vzaty v úvahu.

Výsledkem byla celkem aktivní diskuse na červnové (2019) celostranické Programové konferenci. Vyplynul z ní tak zcela logický a pochopitelný závěr. Celostranická konference vzala předložený program na vědomí, ale zároveň pro veliké množství kritických připomínek přijala většinovým hlasováním závěr, že: **Programová konference KSČM akceptuje možnost zpracování alternativních programů, které by měly být zpracovány a odevzdány do 15. srpna 2019 a předloženy a projednány na výročních členských schůzích, okresních a krajských konferencích a postoupeny ke konečnému rozhodnutí XI. sjezdu KSČM v dubnu roku 2020.**

(Pokračování na s. 3)

Na 25. Rosa Luxemburg konferenci v Berlíně

Po roce se delegace KSM opět vydala na cestu do Berlína na letos 25. konferenci pojmenované po Rose Luxemburgové, organizovanou novinami Junge Welt s názvem „Boj v ulici, odpověď na systémovou otázku“ (Kampf der Strasse, die Systemfrage beantworten). Ta se konala v Berlíně v sobotu 11. ledna 2020. Oficiálními jazyky konference byly němčina, angličtina, španělština a turečtina. Témata jednotlivých vystoupení, panelů a debat byla jako každým rokem různorodá a zajímavá. Mluvili zástupci mnoha německých hnutí zabývajících se problémy vzniklých z rozporů soudobé kapitalistické společnosti, jako je migrace, nedostatek bydlení, imperialistické války či rasismus. Na základě událostí posledních měsíců byla zařazena i solidární manifestace na podporu lidu Jižní Ameriky, kde postupně mluvili delegáti jednotlivých zemí a na závěr si všichni zazpívali chilskou píseň „El pueblo unido, jamás será vencido!“ (Jednotný lid není poražen) Součástí byla i separátní místnost věnovaná mládeži, kde naši soudruzi z Německé socialistické dělnické mládeže SDAJ pořádali panely a workshopy řešící problémy postihující přímo mládež a debatovali možnosti, jak proti nim bojovat a boj organizovat. Na konferenci byly mimo nás účastní i delegáti komunistických mládeží Rakouska, Švýcarska, Dánska či Švédska. Čestnými hosty pak byli členové pronásledované Komunistické strany Polska.

Jako i vloni byl doprovodný program mimořádně bohatý, především knižní trh nás zaujal svojí velikostí a tematickou šíří. Mimo stánků Německé komunistické strany (DKP), mládeže SDAJ, deníku Junge Welt a významných německých marxistických nakladatelství a antikvariátů (kde byly zastoupeny knihy z produkce NDR), zde byly také okrajovější proudy. Na jednom stánku tak bylo možné nakoupit publikace od Envera Hodži, na-

proti prodávali mikiny a odznáčky anarchokomunistů, vedle prodávali maoisté i trockisté své noviny, a opodál loudila e-mail americká skupina přátel Boba Avakiana. Kromě knižního trhu bylo možné se rozptýlit na vernisáži uměleckých děl různých aktivistů, zpravidla s antiimperialistickou, ekologickou či sociální tematikou. Konferenci uvedla a provázela hudební vstoupení levicových kapel. Občerstvení bylo možné zakoupit ve dvou dobrovolnických kavárnách pořádaných DKP značených K1 a K2 (rozhodně zlepšení oproti loňskému roku, kde kavárna byla jediná a fronty nedozírné).

V neděli 12. ledna 2020 jsme se ráno vydali se soudruhy z Levé perspektivy na tradiční demonstraci Luxemburg-Liebkecht, během které se vyrazí od centra města k pohřebišti socialistů. Jako vždy byla demonstrace dechberoucí, tisíce lidí, mezi nimiž členové Komunistické strany Polska, Řecka, Turecka, vyrazilo vzdát hold památce zavražděným revolucionářům a v dlouhé řece rudých praporů a revolučních pokřiků celý průvod připomněl Berlín jeho pohnutou a revoluční minulostí.

Rosa Luxemburg konference a demonstrace je zážitek, který doporučujeme zažít každému českému komunistovi. Berlín je z Prahy snadno dostupný a zkušenost z konference nejen, že člověku dodá v našem hnutí tolik chybějící morálku, ale umožní nám vykuknout z české bubliny a pochopit, že k práci komunistu ve společnosti zdaleka nestačí prkna parlamentu. Od našich stranických funkcionářů sklízí DKP občas posměch jako „mikrostrana“, ale pravdou je, že němečtí komunisté jsou schopni svůj potenciál ve společenských bojích zužitkovat daleko lépe, a co je nejdůležitější, našli způsob, jak komunistickou myšlenku spojit na místní kulturu a navázat na svou revoluční minulost při zachování zásadovosti.

Komunistický svaz mládeže

Od Jalty přes Helsinky k Maltě

Žijeme v době, kdy „nový“ kapitalistický režim pro demonstraci své „legitimity“ potřebuje zdeformovaně, falešně interpretovat dějiny, aby ospravedlnil svou, dokonce právní normu o „zločinnosti komunistického režimu“ a v té souvislosti mohl manipulovat s myšlením zejména mladých lidí, kteří by o poválečné minulosti (kromě jejího očeřování a hano-bení) neměli mnoho vědět.

Historický exkurs

V únorových dnech (4. až 11. února 1945) v ruském letovisku Jalta na Krymu vyvrcholila „operace Argonauti“ (mořeplavci, kteří se plavili na lodi Argó pod vedením Iásona v rozsáhlé báji o Zlatém rounu. Šlo o dlouhou plavbu z Iólku do Kolchidy, během níž čekalo na posádku mnoho nebezpečí a úkladů). **Setkání nejvyšších představitelů tří spojeneckých mocností, protifašistické koalice – J. V. Stalin, F. D. Roosevelt a W. Churchill, za účasti ministrů zahraničních věcí, příslušníků vojenských štábů a poradců SSSR, USA a Velké Británie.** Hlavním cílem konference bylo řešení válečných a politických problémů, které bylo třeba řešit s blížící se porážkou fašistického Německa, a otázek poválečného uspořádání světa. Světa v míru, bez války při spolupráci nejen zemí a států oné „velké trojky“.

Tato konference navazovala na moskevskou konferenci ministrů zahraničí „velké trojky“ (19. až 30. října 1943), následně pak především na konferenci prvního setkání J. V. Stalina, F. D. Roosevelta a W. Churchilla, jež se konala v Teheránu (od 28. 11. do 1. 12. 1943). Již na oné moskevské konferenci, byly v základních, nejobecnějších rysech prodiskutovány a projednány nejdůležitější otázky týkající se průběhu konce války a poválečného

Středem pozornosti byla **teheránská konference**, na níž se poprvé osobně setkali nejvyšší představitelé „velké trojky“. Ta navázala na konferenci moskevskou. Šlo o problémy dalšího vedení války, zvláště otázku **otevření druhé fronty**. Na ní především závisela doba ukončené války v Evropě a v důsledku toho osud milionů lidí na celém světě. Sovětská delegace přišla k rozhovorům s úmyslem dojednat definitivní datum invaze amerických a britských vojsk do západní Evropy. Postoje delegací USA a Velké Británie byly v této otázce naprosto protichůdné. Tím byla i podmíněna ostrá polemika, ke které zde došlo.

Prezident USA informoval sovětskou delegaci o rozhodnutí uskutečnit invazi přes Lamanšský průliv kolem 1. května 1944. Ihned na to však vyslovil výhradu, že začnou-li vojska V. Británie a USA velké vyloďovací operace ve Středozemním moři – což byl záměr Churchilla, přestože se přímo proti invazi do Francie nevy-slovil – pak bude nutno invazi přes La Manche odložit o dva až tři měsíce. O co Churchillovi v „balkánské strategii“ šlo? O to zabránit revolučnímu, národnosvobozeneckému hnutí na Balkáně a osvobození balkánských zemí Sovětskou armádou. Politické pozadí britské strategie bylo očividné. Britský premiér, podobně jako Roosevelt, nechtěli samozřejmě připustit, aby Sovětská armáda postoupila daleko na západ. Chtěl toho dosáhnout rozvinutím vojenské operace v Itálii a na Balkáně a vstoupit jako první do jihovýchodní a střední Evropy a ovládnou ji. (*Dějiny druhé světové války 1939 - 1945, část VIII., Praha, Naše vojsko 1980, s. 30-32.*)

Krymská - Jaltská konference však již jednala v době počátkem února 1945, kdy v lednu tohoto roku měli spojenci SSSR (USA a VB) problémy v bitvě v Arde-

75 let od setkání W. Churchilla, F. D. Roosevelta a J. V. Stalina na Krymu

uspořádání. Vlády tří mocností potvrdily, že v těsné spolupráci, kterou vytvořily pro období války, je třeba pokračovat i v poválečném období. **V deklaraci moskevské konference stálo, že „a) spojenci povedou válku, pokud nepřítel nevyhlásí bezpodmínečnou kapitulaci; b) po skončení války zaměří spojenci své úsilí k dosažení míru a bezpečnosti; c) v nejbližší době se vytvoří mezinárodní organizace k zajištění míru a bezpečnosti; d) v poválečné politice mocností nebudou používat vojenských prostředků při řešení sporných otázek bez vzájemné dohody.“** (*Viz Dějiny SSSR, epocha socialismu 1917-1957, Praha, SNPL 1966, s. 591.*)

Na straně druhé, počátkem února na celé sovětsko-německé frontě probíhal úspěšný útok sovětské armády. Obrana fašistických vojsk byla prolomena. **Na berlínském směru postoupila sovětská vojska v průběhu bojů o 500 km a zmocnila se četných předmostí na Odře a stanula na přístupech k Berlínu.** Východní Prusko bylo odříznuto od vnitřních oblastí zem. V podstatě bylo dovršeno osvobození Polska, pokračoval proces osvobozování Československa, k ovládnutí Budapešti zbývalo již jen několik dní. Fašistické Německo ztratilo téměř celou slezskou oblast, důležitou surovinovou základnu zbrojního průmyslu. (*Pokračování na s. 2*)

(Dokončení ze s. 1)

Každým dnem tak přibližovala hrdinna a útočící sovětská vojska konec války v Evropě.

Přestože si západní spojenci nepřáli, aby sovětská vojska vstoupila na území střední a jihovýchodní Evropy, neboť to bylo v rozporu zejména se zájmy Velké Británie, souznělo to s antikomunistickými názory a náladami ve vlivných kruzích USA a Velké Británie. Podle svědectví Charlese Morana, jenž měl blízko k W. Churchillovi, napsal o něm: „už nehovoří o Hitlerovi, ale **ukazuje na nebezpečí komunismu**. Maluje si obraz, jak Rudá armáda, podobná rakovinovému nádoru, se šíří z jedné země do druhé. Stalo se to jeho utkvělou představou a zřejmě nedokáže myslet na nic jiného.“ (Ch. Moran, *Winston Churchill. The Struggle for Survival 1940-1965*, London 1966, p. 173)

Proto v Berlíně dokonce věřili, že rozpad protifašistické koalice je reálný. Utvrhovala je v tom i předválečná politika Západu vůči SSSR. (*Dějiny druhé světové války 1939 - 1945, část X, s. 125-126.*)

Přesto je třeba jasně říci, že jak Roosevelt, tak Churchill se v naději na brzké ukončení války v Evropě spoléhali na Sovětský svaz a snažili se zabezpečit si jeho pomoc i k dovršení porážky Japonska. V memorandu připraveném vládními orgány USA pro potřeby prezidenta a americké delegace v Jaltě se píše: „Při rozdrčení Německa spoléháme na podporu Sovětského svazu. Nutně potřebujeme pomoc Sovětského svazu ve válce s Japonskem po skončení války v Evropě.“ (*Tamtéž, s. 127*)

Roosevelt „byl plně odhodlán vymoci v Jaltě písemný závazek“, že SSSR vstoupí do války na dalším východě. (*Dějiny diplomacie 1939-1945. Diplomacie za druhé světové války, Praha 1970, s. 473.*)

Pokud jde o W. Churchilla, ten vynaložil nemalé úsilí, aby na krymské konferenci vystupoval proti sovětské delegaci **jednotný britsko-americký blok**. Stále se ještě **utěšoval myšlenkou o britsko-americké okupaci západní a pokud možno největší části střední a východní Evropy**. Cestou na Krym se proto oba vedoucí činitelé USA a Velké Británie **zastavili na Maltě**, kde se měli dohodnout o společných stanoviscích v záležitostech dovršení války proti Německu a Japonsku. V Churchillových návrzích byla znát snaha získat vládu USA pro svůj politický kurs ve vztahu k SSSR. Americké vedení učinilo závěr, že jeho postoj není v souladu s americkými zájmy, neboť by mohl vyvolat krizi ve vztazích k Sovětskému svazu. Washington se nemínil předem vázat jakouko-

li dohodou s Brity, a nejen to – nepřál si, aby otěže držel v rukách Churchill. (*Dějiny druhé světové války 1939 - 1945, část X, s. 127.*)

Souhrnně řečeno, po dohodě o koordinaci plánů závěrečných vojenských operací se jednání soustředila v podstatě na pět okruhů otázek o poválečném uspořádání světa:

1. Vyjasnění budoucnosti Německa, kdy je třeba zničit německý militarismus a nacismus a zajistit, aby Německo již nikdy nebylo schopno rušit světový mír. Jeho bezpodmínečná kapitulace předpokládala, při respektování jeho územní celistvosti, rozdělení země na čtyři okupační pásma (SSSR, USA, VB a Francie).

Zde poznámku: různí historici a publicisté (tak jako na Wikipedii) píší, že o uznání zastoupení Francie, se zasloužila Velká Británie, W. Churchill. Zcela a záměrně ignorují, zamlčují fakt, že právě USA a VB až do listopadu 1944 odmítali účast Francie jako partnera „velké trojky“ v Evropské poradní komisi. Zamlčují (vedení hluboce zakořeněným antisovětským, dnes rusofobií) rozhodující úlohu, při uznání Francie jako rovnoprávného partnera v řešení mezinárodních problémů, J. V. Stalina, Sovětského svazu. Byl to Stalin, kdo při setkání s de Gaullem v Moskvě 8. 12. 1944 prohlásil, že generál „musí vědět, že jsme někdy měli neshody s Velkou Británií a Amerikou o Francouzský výbor národního osvobození, zda má být považován za vládu či ne. Generál **de Gaulle k tomu poznamenal, že Stalin podle jeho mínění v této hře vítězí. Stalin s ním souhlasil. „Proto se hraje, aby se vyhrálo. Francie však vyhraje více“**. A na krymské konferenci byl učiněn tento nový krok - přiznáním práva Francie na okupaci Německa a účast při jeho kontrole. (*Tamtéž, s. 131.*)

2. Byly zde stanoveny všeobecné zásady pro poválečné uspořádání světa, tedy i Evropy. Tedy především problémy spojené s osvobozením národů z fašistické okupace. Evropské národy, hlavně ty, které osvobodila Sovětská armáda, nechtěly připustit, aby se k moci vrátily ty síly, které nesly přímou odpovědnost za jejich neštěstí, utrpení. Proto zde bylo **přijato Prohlášení o osvobození Evropy**. Představitelé oněch tří vlád se v něm zavazovali, že budou provádět společnou politiku v přechodném období politické nestálosti v osvobozené Evropě **při demokratickém řešení politických a hospodářských problémů. Vlivné kruhy v USA a ve Velké Británii počítaly s tím, že tohoto dokumentu budou moci využít k vměšování do vnitřních záležitostí zemí střední a jihovýchodní Evropy a k obnovení** proslulého protisovětského „sani-

tárního kordonu“ podél západních hranic SSSR. (*Tamtéž s. 132-133.*)

3. O co tehdy, po skončení druhé světové války šlo, ukázala na krymské konferenci diskuse o polské otázce, které zde bylo věnováno mnoho času. Do této konference existovaly v Polsku dvě vlády: prozatímní národní, která měla v zemi skutečnou moc, a londýnská emigrantská vláda, která dávno ztratila spojení s lidem. Onu **existující prozatímní vládu Polska však vlády USA a Velké Británie nadále ignorovaly**. Proto se proti takovému stanovisku musela postavit sovětská vláda, již šlo o pomoc polskému lidu (ne představitelům buržoazie a nacionalistickým, protisovětským živlům, které zablokovali možnost porážky fašistické hydry v „samotné kolébce“, kdy s ní takoví představitelé, soupeřníci generála Pilsudského, tehdy úzce spolupracovali). Přitom bylo při jednání „velké trojky“ přijato usnesení o hranicích Polska. Východní hranice Polska byla stanovena po Curzonově linii (hranice mezi Polskem a Ruskem navržená Nejvyšší radou Dohody v roce 1919), dále bylo uznáno, že Polsko musí dostat značnou část území na západě i na severu. (*Tamtéž, s. 133.*)

4. Na konferenci se pokračovalo v diskusi o ustanovení mezinárodní organizace k zachování míru a bezpečnosti národů, která začala na konferenci v Dumbarton Oaks (Washington), kdy později tato instituce dostala název Organizace spojených národů (OSN). Členy její Rady bezpečnosti byli zástupci SSSR včetně Ukrajiny a Běloruska, USA, Velké Británie, Francie a Číny.

5. K důležité otázce, která byla na této konferenci projednána a na níž mělo mimořádný zájem americké vedení, bylo získání Sovětského svazu pro vstup do války s Japonskem. Sověti se snažili o co nejrychlejší ukončení této světové války, aby bylo lidstvo ušetřeno dalších válečných obětí a škod. Stalin souhlasil a potvrdil splnění svého závazku nejpozději do dvou až tří měsíců po skončení válečných operací v Evropě. Dne 11. února 1945 podepsali představitelé tajnou dohodu o Dálném východu. Dokument obsahoval čtyři podmínky spojené se vstupem SSSR do války s Japonskem:

1. zachovat status quo Vnějšího Mongolska (**Mongolské lidové republiky**); **2. obnovit práva náležející Rusku**, jež porušilo Japonsku věrolomným útokem v roce 1904, zvláště **navrátit jižní část Sachalinu** a všechny přilehlé ostrovy Sovětskému svazu; **3. přiznat mezinárodní statut** přístavu Dairenu (Dalnyj) a **obnovit dohodu o pronájmu Port Arthuru** jako válečné námořní základny SSSR; **4. obnovit právo užívat společně s Čínou Východočeskou a Jihomandžuskou dráhu**. Předat Sovětskému svazu Kurilské ostrovy. (*Tamtéž, s. 132.*)

Z uvedeného vyplývá, že Krymská – Jaltská konference protifašistické koalice - „velké trojky“, měla velký historický význam. Patřila k nejdůležitějším mezinárodním poradám ve válečném období a nejvyšší dosaženou formou spolupráce mezi třemi spojeneckými mocnostmi v boji proti společnému nepříteli. Stala se významným přínosem pro dosažení konečného vítězství nad německým fašismem a japonským, militaristickým imperialismem. Jednomyslné usnesení krymské konference bylo ranou pro plány nejen německých imperialistů, ale i reakčních angloamerických kruhů, které se za zády Sovětského svazu snažily uzavřít s fašistickým Německem kompromisní separátní mír. Ukázala dokonce, že za jistých historických podmínek je možná spolupráce států nejen s rozdílným, ale přímo protikladným společenským zřízením.

Zformoval se tak **bipolární svět mezi objektivně i subjektivně vzato přezívajícím světem kapitalismu a nově se rodícím světem socialismu**, díky i jaltské konferenci, **na bázi jisté rovnováhy**. Tato rovnováha však vadi-la těm, kteří chtěli nadále zajistit převahu a monopol kapitalistické světové soustavy, při dominantní úloze USA.

Některé názory dřívější, bývalé i současné oficiální buržoazní historiografie

Co je třeba mít na paměti je, že již krátce po válce se v buržoazní historiografii šířily zkreslené, antisovětským determinované, falešné verze dezinterpretující průběh a závěry krymské-jaltské konference. Začaly se šířit, zcela mimo realitu jdoucí hodnotící soudy, že Spojené státy a Velká Británie prý v Jaltě učinily neodpuštělné a neodůvodnitelné ústupky. Jako by uvedené mocnosti, které byly na síle a aktivitě sovětské armády značně, podstatně závislé, mohly Sovětskému svazu bezohledně vnutit jen svá moci chtivá stanoviska a z nepochopitelných důvodů tak neučinily. K jiné a rovněž falešné interpretaci patří obviňování Sovětského svazu, že on své závazky, zejména pokud jde o Polsko, nesplnil. U nás pak jsou, po celé třicetiletí od vítězné kontrarevoluce z konce roku 1989, podobné falešné interpretace rovněž šířeny.

Obdobná, nerealistická a zdeformovaná optika postupně ovládla historiografický, buržoazně ideologický a propagandistický prostor a ovládá jej dodnes. Pro ilustraci je na místě připomenout, že např. v roce 2005 odsoudil jaltské dohody také americký prezident George W. Bush, a dokonce je přirovnal nejen k dohodě mnichovské, ale rovněž k paktu Molotov - Ribbentrop. Zajímavé je srovnat jeho slova s dřívějším prohlášením Ronalda Reagana, kolem něhož republikánská strana vytváří stále prokreslenější gloriolu nejvýznamnějšího amerického prezidenta 20. století: „Důrazně prohlašuji, že odmítáme jakékoli interpretace jaltských dohod, které naznačují americký souhlas s rozdělením Evropy na sféry vlivu,“ uvedl Reagan v srpnu 1984. A na obranu demokratické administrativy Franklina D. Roose-

velta dodal: „Naopak spatřujeme v oné dohodě závazek tří velmocí, že obnoví úplnou nezávislost a umožní svobodné a demokratické volby ve všech zemích osvobozených po druhé světové válce od nacistů.“ (*Viz Vít Smetana, Jaltská konference a její mýtus, 13. února 2010, LIDOVKY. CZ.*)

Jak jsem již uvedl výše (*pod bodem dva o poválečném uspořádání v osvobozené Evropě*), vlivné kruhy v USA a ve Velké Británii počítaly s tím, že tohoto dokumentu budou moci využít k vměšování do vnitřních záležitostí zemí střední a jihovýchodní Evropy s cílem obnovit proslulý protisovětský „saniární kordon“ podél západních hranic SSSR. To se jim nakonec po 45 letech zcela podařilo, při určující úloze USA tím, že pomohli Gorbačovovi a jeho spojencům nejen ve vedení KSSS a SSSR, v jejich destrukci socialistického společenství ve střední a východní Evropě i v SSSR na přelomu 80. a 90. let minulého století. V tomto prostoru byl obnoven kapitalismus a dosažena kolonizace těchto zemí, při nadvládě USA.

To čemu jaltská konference a následný vývoj vycházející z ní zabránil, to nakonec umožnila politika, která závěry uvedené Jaltské konference ignorovala a nakonec destrukovala. Počáteční kroky takového počínání, nedocnění Jalty a ústupu od ní, lze spatřovat v nedůslednosti, přesněji v kombinaci naivity a u některých představitelů, podléhajících se na přípravě konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KEBS), záměru. Konference, jež se konala v roce 1975 v Helsinkách. Problémem v Závěrečném aktu, který vzešel z KEBS, se stal jeho „třetí koš“ o rozvoji „kulturní spolupráce“ a „svobodném pohybu lidí“, který byl cíleně zredukován na problematiku „lidských práv“. A to při ignorování „prvních dvou košů“ – „bezpečnosti“ a „spolupráce“ v Evropě. Západ vzal za svůj jen onen „koš třetí“, jenž se stal klackem, po americkou „baseballovou pálkou“, nástrojem diverze a nátlaku na SSSR a další země socialismu. Šlo především o podporu studentských hnutí. Jejich „hvězdná hodina“ nastala s nástupem Gorbačova k moci.

Nebylo divu, že došlo k tomu, k čemu došlo, neboť v týmu okolo Brežněva pracovali lidé, kteří se aktivně podíleli v rámci perestrojky na bourání SSSR a ostatních socialistických zemí, prý satelitů prý „sovětského impéria“... Zde selhal právě i Andropov, kterému to došlo, když již bylo pozdě. „Byl poněkud nervózní – podobně jako Suslov – pokud šlo o Helsinky 1975, kde se přijal dokument, obsahující tzv. třetí koš, jehož jsem byl v Ženevě spoluautorem...“

Andropov později poukazyval na skutečnost, že zmíněný text s chutí převzala různá opoziční hnutí, jako byla u nás Charta 77, a pouze k tomu připsali volání po jeho uvádění do života.“ (*Sedlák, Jaromír: Andropov a zápas Gorbačova o Kreml, 1982-1985.*)

Stručně řečeno, to čemu Jalta zabránila, tomu otevřely prostor Helsinky s jejich „třetím košem“ a především **Malta (setkání Gorbačova s prezidentem USA G. Bushem)**, kde Gorbačov, po proběhlých kontrarevolucích v Polsku, Maďarsku, NDR a ČSSR, oznámil, že prý skončila „studená válka“. **Zdeněk Košťál**

Vážení čtenáři! Vzhledem k tomu, že na internetových stránkách DIALOG.KOMINTERNET.CZ může být zveřejněna jiná verze tohoto čísla, sdělujeme Vám, že jen toto tištěné číslo je legitimní a odsouhlasené šéfredaktorem!

(Dokončení ze s.1)

Tedy úkol pro skutečné komunisty nadmíru jasný. Pracovat aktivně a zodpovědně na návrhu programu, který by napomohl překonat dlouhotrvající vnitrostranickou krizi, vrátil do strany skutečné soudružské vztahy a aby se příkladnou komunistickou prací pro lidi zvýšila naděje na znovuziskání tak potřebné autority komunistického hnutí u nás. Po celostranické konferenci se sešla iniciativní skupina komunistů, rozhodnutá alternativní návrh programu připravit. Omezený čas, který měla k dispozici, vedl nakonec ke vzniku jeho dvou rozdílných variant. Není to projev slabosti - jak bylo následně uvedeno ve společném prohlášení zpracovatelů - ale naopak, projev síly a schopnosti přinášet řadu řešení, o kterých obě skupiny dále diskutují navzájem i s řadou dalších komunistů. Nezasťíráme ani své názorové rozdíly, ale nejdeme si po krku, nesnažíme se tajit a zamlžovat práci toho druhého - uvádí se v prohlášení dále.

Iniciativní skupina komunistů kolem Restartu a J. Skály vytvořila návrh svého pojetí programu komunistické strany a v souladu s usnesením celostranické konference jej straně jako celku k vnitrostranické diskusi odevzdala jako alternativní návrh Programu KSČM.

Druhá nemalá skupina funkcionářů a členů strany hlásící se k učení marxismu-leninismu jako základní metodě poznání společenského vývoje a práci komunistické strany jako jediné pochopila, že záchrana strany nespočívá jen v ideologickém snu a vizi budoucí společnosti, ale v komplexním přístupu ke změně práce strany dovnitř i vně. K tomuto přístupu se přihlásilo svými připomínkami a názory (nutno říci, že ne vždy souhlasnými) přes 120 členů a funkcionářů strany včetně řady členů ústředního výboru, předsedů okresních a krajských výborů a dalších.

Marxisticko-leninský odborný klub v souladu se Stanovami KSČM registrovaný při OVKSČM Praha-východ zpracoval všechny podněty do **Komplexního návrhu programové a systematické práce strany**. Svola straně zcela otevřenou celodenní konferenci, na které kriticky posoudil všechny předkládané aspekty a myšlenky a doporučil předložit závěry straně jako alternativní program pod názvem **Program Komunistické strany Čech a Moravy (alternativní návrh k diskusi)**. Jako navrhovatelé jsou uvedeni: **Aktivní zájemci - Marxisticko-leninský odborný klub - Restart**. Tedy další rovnoprávná, v termínu ur-

čeném celostranickou konferencí, odevzdaná alternativa Programu KSČM.

Tato naše další alternativa se nezabývá jen idejemi, vizí a přáními, ale především **konkrétními návrhy** jak spolupracovat v rámci mezinárodního komunistického a dělnického hnutí, jak zachránit organizační strukturu, jak bojovat proti nespravedlnosti ve společnosti... Výhodou této alternativy vidíme v tom, že dala možnost jednotlivým stupňům výstavby strany najít si ty úkoly, na které v dané chvíli strana má sílu a odvahu. V tomto smyslu je třeba ještě zdůraznit, že celý návrh je chápán jako vnitrostranický a pracovní dokument, jehož všechny části jsou dány jak k diskusi, tak k postupnému dopracování pro předložení XI. sjezdu KSČM.

Jak se ale, žel, stalo v KSČM již běžnou praktikou, tak se i v tomto případě podstatná část vedení uchýlila k pochybným intrikám ve snaze utlumit a umlčet jakýkoli jiný názor a místo konstruktivního přístupu spočívajícím v bezvýhradném splnění usnesení celostranické konference, našlo jen odvahu zbaběle shodit všechno ze stolu slovy nejvyššího: „Stranu si rozbíjet nenechám“. Vedení odmítlo dát předloženým alternativním programům, za kterými stojí

stovky hodin práce, diskusí, názorů a projednávání stejnou váhu kterou dostal úředníky zpracovaný program původní a odmítl jejich vytištění a rozeslání do všech stranických organizací. Dokonce, když se autoři alternativních programů komunistické strany snažili alespoň trochu situaci zachránit vydáním tištěných alternativních programů vlastním nákladem (což stálo nemálo finančních prostředků), bylo jim zabráněno je rozdat členům ústředního výboru, aby je mohli distribuovat do svých organizací.

Jako předkladatelé alternativních návrhů jsme přesvědčeni, že tím vedení ÚV KSČM hrubým způsobem, vědomě a úmyslně porušilo Stanovy KSČM, ve kterých se mimo jiné říká, že: „*Usnesení celostranické konference je pro členy KSČM, stranické orgány a organizace závazné...*“

Proto jsme se v této záležitosti obrátili na Ústřední revizní komisi, ve které ji žádáme o prošetření, zda v tomto případě k porušení Stanov došlo. Přístupem vedení strany k aktivitám jejich členů byla promrhána další z řady šancí, jak zapojit „zbytky“ aktivních ko-

munistů do práce a boje za oživení komunistického hnutí u nás.

Již proběhly všechny výroční členské schůze základních organizací a okresní konference KSČM a podle dostupných, předběžných informací je možné konstatovat, že se potvrdila pasivita a lhostejnost velké části členské základny. Tato pro obsahovou přípravu sjezdu důležitá stranická jednání pouze v minimálním počtu případů důsledně projednala, vznesla návrhy, připomínky, případně podpořila jednu z variant návrhů programů. A pokud se vůbec k této záležitosti vyjádřili, tak převážně v tom smyslu, že vyzývají vedení strany ke zpracování a sjednocení všech tří návrhů programů pro XI. sjezd KSČM tak, aby se za účasti autorů zmíněných programů vytvořil jeden, na kterém bude obecná shoda, a ten byl pak předložen sjezdu.

Jako předkladatelé jednoho z alternativních návrhů tuto výzvu předem neodmítáme, i když to vzhledem k rozdílnému pojetí jednotlivých návrhů vidíme jako velmi složité.

Václav Čermák
předseda Marxisticko-leninského odborného klubu

U památníku maršála Ivana Stěpanoviče Koněva

O svolání shromáždění občanů k památníku maršála Koněva 28. 12.

2019, při příležitosti 120. výročí jeho narození, jsem se dověděl náhodně a to včetně informace, že původně plánovaná hodina akce je zablokována na OÚ Praha 6 pro soukromou osobu s cílem pořádát akci proti Koněvovi a za odstranění jeho památníku. Pořadatel vzpomínky na maršála tak musel na poslední chvíli posunout konání akce o hodinu dříve. Desítky policistů byla na místě, také TV štáby včetně množství fotografů toužících zachytit nějakou výtržnost. Zbylí účastníci akce setrvali na místě se zjevnou motivací nedopustit poničení položených květin.

V souvislosti s tažením podivných sil v Praze snažících se oslavovat i vlasovce mi přicházejí směšné dohady o tom, kdo to vlastně osvobodil Prahu. Skutečnou silou, která vstoupila na území města, byla Rudá armáda, po cestě dlouhé tisíce kilometrů. Nejsměšnější je názor, že se Praha osvobodila sama. Takových vesnic, městeček a měst by se našlo hodně, ale faktem je, že se z nich Němci stáhli před postupující armádou osvoboditelů. Konečně za Prahu se bojovalo už u Madridu, což nemohou dnešní vzdělanci na nejděle radnici ani tušit.

Za Prahu se bojovalo u Stalingradu, na Dukle, ve Varšavě, či v Ostravě. A samozřejmě i v den „D“ i v Ardenách. Avšak podíl na vítězné válce a motivace politických vedení spojeneckých vojsk, jak se ukázalo později, byly různé.

***

U památníku se shromáždilo něco mezi šedesáti až sedmdesáti účastníky, kteří po krátkých projevech položili k památníku květiny a setrvali na místě v družném hovoru. Někteří se pomalu rozcházeli, ale přicházeli další, ke kterým se zpráva o změně začátku akce o hodinu nedostala. Mezitím se sešli i organizátoři akce proti soše Koněva a zaujali v počtu sedmi

místo na vyvýšeném bočním obrubníku plochy před památníkem. Roztáhli připravená svá denunční hesla a rozvinuli vlajky NATO, EU a USA. Jeden z nich byl i nositelem placky Miliónu chviliek pro demokracii. Pohled na tuto opuštěnou skupinku tvořenou příslušníky dvou rodin byl směšný. Další dva příslušníci skupinky se pohybovali kolem nezbytného fotografa. Jeho osoba tak nějak zapadá do inzerátů BIS hledajících externí pracovníky. Mohlo by ovšem jít i o horší variantu.

Pak se dostavil řečník, jehož nenávidný projev přednesený s fanatickým patosem prakticky nikdo neposlouchal a asi ani nezaznamenal. Rozruch způsobil příchod mediální hvězdy, řeporyjského starosty (Pavla Novotného), který skupinku podpořil a začal rozdávat rozhovory senzacechtivým novinářům. Svoji vulgaritou asi nikoho moc nepotěšil, ale spolu se zvědavci pohybujícími se po ukončení akce v již nijak neorganizované skupině vzpomínkové akce přispěl ke shluku lidí a k diskusím s dosud převážně ignorovanou skupinkou demonstrujících.

Příležitost dostali lidé chovající se jako provokatéři a TV štáby začaly sklízet. Jeden opilec ozbrojený rudou vlajkou se připojil k vulgaritám a diskuse zahájil jakýsi podivný zjev v bílém klobouku s vzezřením lázeňského šviháka, který pak ustoupil do pozadí. Do diskuse se dvěma agitátory demonstrujících, chrlících proud demagogických výkřiků, se zcela zbytečně pouštěli další a nechávali se ukřičet. Cíle však bylo dosaženo. Vznikl dojem, který je možno obrazově zachytit, že jejich demonstrace měla slušnou účast. A dosud po okolí postávající policie, tak získala příležitost zapojit se jako antikonfliktní tým a s pomocí některých rozumnějších občanů oddělit obě skupiny, což proběhlo bez problémů. Totiž

na víc než pár pokřiků a dvou tří rozčilených diskutérů nedošlo.

Před ohlášené demonstrující na ochranu pokojného průběhu se postavil kordon policistů. Lidé měli náhle možnost si uvědomit, že není nic směšnějšího než pohled na tu izolovanou skupinku předělavačů historie (bořitelů sochy)!

***

Reportéři televízí dostali příležitost zachytit pár záběrů, na které dosud hodinu a půl čekali marně. Zachytili dvě pokřikující ženy a diskutéři získali zkušenost, že s hlavním aktérem akce se diskutovat nedá. Již chvíli před tím jsem se poněkud provokativně zeptal kameramana, zda má ČT připraveny nějaké provokatéry? Jejich kameramani totiž bývají na místě právě včas. Odpověď zněla: „To dnes nebude třeba.“

Chápu, že policistům se chtělo domů a tak velitelka opatření začala přemlouvát stranu vzpomínkové akce, aby již odešli, čemuž bylo vyhověno. Ale záruku, že položené květiny nedojdou úhoně, nemohla odcházejícím dát. Lze doufat, že při ochraně akcí obránců památníku projeví policie podobnou aktivitu. Tentokrát, nevím proč, snad že jediným účastníkem demonstrace se stal Petr Novotný, jsem nabylo dojmu, že BIS akce monitorovala a proto jiní provokatéři zůstali doma.

***

V souvislosti s touto úvahou je však zajímavý akt zhanobení sochy, ke kterému došlo již před oběma akcemi. Patrně za bílého dne zavěsil někdo na ruku sochy věnec vuřtů ozdobený stuhami

z kytic od předchozí akce. Policie toto zneuctění obratem odstranila. Lze se ale zamyslet nad tím, jak byly ony stuhy získány? Spolupracovali zde úklidové služby města anebo pachatel a organizátor akcí bydlí někde v blízkém okolí. Patrně by se dalo mnohé dovědět v jedné z blízkých hospod, ale policie zatím nikoho z pachatelů výtržností neodhalila.

***

BIS si vede záznamy o extrémistických projevech tohoto podhoubí možných teroristických akcí.

Pachatelé útoků na sochu nepochybně oplývají určitou odvahou a schopností konspirace.

Jen se dovolím zeptat, zda BIS mezi extrémisty počítá např. spolek Kaputin.

***

Takže, bilance - 60 účastníků pietního aktu, 10 později přichozích, 10 policistů, 8 kamer a fotografové.

Vedle ohleduplného přístupu policie se na akci pohybovala nepřehlédnutelná skupina TV štábů (8 kamer) snažících se získat roz-

hovory a řada fotografujících. Mimo jiné, jedno profláknuté individuum, které fotí každého účastníka akcí i to s kým se baví a sbírá i jiné informace o osobách, je otázkou, zda jeho archiv plní zákonné požadavky na ochranu osobních údajů?!

Postřehy účastníka vzpomínkového aktu

Další zneuctění památníku maršála Koněva

Před 75 lety byl vojsky maršála Koněva osvobozen vyhlazovací tábor Osvětim.

Při této příležitosti se 27. ledna 2020 uskutečnil, u pražského památníku maršála Ivana Stěpanoviče Koněva, dvojnásobného Hrdiny SSSR, pietní akt, kterého se účastnilo na dvě stě vlastenců z Prahy a Středočeského kraje.

Promluvili PhDr. Josef Skála, CSc., rabin David Bohbot, Petra Prokšanová za mladé komunisty a zastupitel Prahy 11 Robert Vašíček, místopředseda SPD Praha (viz *You Tube Raptor TV* „75. výročí osvobození Osvětimi...“).

Samotné shromáždění narušeno nebylo. Přibližně jeho 170 účastníků zaplnilo celý prostor před památníkem za dohlížení desítky policistů. Jedna kamera, ale televizní štáby tentokrát nikde.

Na závěr pietního aktu zazněla spontánně celá československá hymna.

Všichni byli přesvědčeni, že se nikdo neodvážil přistoupit k zneuctění památky umučených i obětí osvoboditelů. Avšak chyba lávky. Opodál památníku na rohu náměstí s ulicí Dukelských hrdinů se shromažďovala rostoucí skupina mladých pijáků piva. Jejich sešlost byla od počátku podezřelá, protože setrvala v chladném počasí po celou dobu na místě a u sloupu pouličního osvětlení kam odkládala vypité lahve, si zapálila tři červené svíčky, stejně jako u památníku. To ale ponechalo pořadatele i dohlížející policis-

ty, kteří jim byli docela blízko, v klidu. Po skončení pietního aktu a projevů se účastníci postupně rozešli a i já jsem zamířil do blízké restaurace se zahřát. Volné místo bylo u okna, ze kterého bylo vidět do prostoru památníku. Když mi přinesli teplý nápoj, zahlédl jsem, že se skupina přesunula do prostoru před sochu. Patrně využila chvíle, kdy si byla jista, že všichni účastníci pietního aktu již odešli. Měl jsem podezření, ale nevěřil jsem stejně jako i soused u stolu, že by se mohla takto veřejně dopustit nějakého výtržnictví. V té době se již stmívalo a skupina se po chvíli přesunula opět na své původní působiště na roh ulice. Opustil jsem restauraci a rozhodl jít se k památníku podívat. Když jsem přicházel k památníku odzadu, přistihl jsem tři muže, jak močí na zadní stěnu památníku. Upozornil jsem je, že to není vhodné místo. Dostalo se mi hrubé odpovědi: „*Táhni do p*dele ty komouši, toho Tvýho bolševika jsme už pochcali.*“ Prošel jsem před památník a na jeho pravé straně byla zřetelná velká kaluž a všechny svíčky zhasnuté. Odešel jsem kus dál a zavolal na 158 a požádal o zásah hlídky policie. Mezitím si šel nějaký muž místo vyfotit a snad se pokusil fotit i skupinu výtržníků. Když odcházel, pokřikovali na něj a poté se ho vydali dva muži pronásledovat. Jemu se však podařilo vklouznout do osobního vozu a uchránit se střetu. V tu chvíli na místě zastavila i hlídka policie a skupina výtržníků se rozprchla. Před památníkem jsme společně zastihli skupinku čtyř lidí. Seznámil jsem policisty se

svým poznatkem, ale odmítli místo ohledávat a ptali se jen po přímém svědku události. V té chvíli došlo k dost ostré slovní potyčce mezi mnou a jedním z přítomných mladých mužů, který tvrdil, že jsem nemohl nic vidět a že jsem na místě vůbec nebyl. V rukou měl „PETku“ s pivem a načatou lahev vodky. On byl nepochybně jedním z pravděpodobných pachatelů činu, který s nějakou dívkou zůstal před památníkem. Jeho vyjadřování naznačovalo, že by mohl jít o studenta práv, ale drzost a pohrdání v jeho projevu spolu s přítím u památníku mi zabránily všimnout si tmavě zelených plechovek od piva rozmístěných mezi květinami, jejichž množství dokládalo hromadnou účast na činu. Poněkud starší muž, který se skupinkou před památníkem patrně před tím diskutoval, mě vybídl, abychom se vzdálili a nevyhrocovali spor. Ostatně dle mladíka šlo jen o tvrzení proti tvrzení. Policisté věc dál neprověřovali. Spokojili se s tím, že slovní střet byl ukončen.

Sotva hlídka odjela, větší část skupiny se shromáždila na cestičce vedle, v té chvíli pietního místa a pokračovala v pití a vyprazdňování svých močových měchýřů v blízkosti památníku, ač okolo je dostatek křovin pro takovou potřebu. Po celou dobu jejich pivní akce bylo zřejmé, že budou muset močit na veřejnosti. Nezbylo, než pochvilu povolal hlídku policie k opětovnému zásahu. Tentokrát si zbytek skupiny nevšiml jejího příjezdu a byl zastihnut na místě. Trvalo poměrně dlouho, než je policisté přesvědčili, že by se od

pietního místa měli se svou zábavou vzdálit. Vše nasvědčovalo tomu, že policisté museli názory o svobodě postávat na veřejnosti kdekoli, rázně utnout. Na místě jejich původního sročení zůstalo přes dvacet nevrácených lahví od piva Braník.

Teprve poté jsem se odvážil přistoupit k památníku blíž a zjistil jsem, že pomoceny jsou všechny květiny, zhasnuty téměř všechny svíčky bez víček (symbolizující vzpomínku na utrpení umučených) a mezi květinami je rozmístěno jedenáct plechovek a lahev od piva. Situaci jsem zachytil na mobilní telefon. Vyjmul jsem plechovky a rozmístil zbylé svíčky kahaníky tak, aby vytvářely alespoň z části uspořádaný dojem.

Z celého průběhu vyplývá, že skupina po přemístění k památníku vytvořila zeď a postupně se řada jejích členů dopustila barbarského jednání. Mezi jejich přítomností před památníkem a mým ohledáním se k památníku dostavila jen jedna žena a muž venčící psa.

Skutečně zarážející je otevřenost zřůdného činu v podvečer na veřejně přístupném místě.

BIS uvádí ve svých zprávách počty extrémistických činů, ale ani ji nenapadne jim předcházet!

Zadokumentuji kdejaké drcnutí do fotoaparátu, který vám někdo nacpal do obličeje, ale tady měli nejméně 20 pachatelů se stejným úmyslem spáchat výtržnost s patřičným podtextem. Lhostejnost této instituce k tomuto sériovému výtržnictví mající nepochybně znaky extrémismu je zarážející. Možná i státní zastupitelství by si mohlo všimnout, že série útoků na památník, naplňuje skutkovou podstatu trestného činu výtržnictví a úkolovat vyšetřovatele PČR.

Souvislost těchto činů dokumentuje pokračující trestný čin, přinejmenším u osoby organizátora.

Ve zprávách BIS si lze přečíst úvahy o jakémsi podhoubí terorismu.

Kde jinde, než ve skupině pohrdající lidskými hodnotami se mohou zrodit pachatelé i násilných činů.

Že by starostu Prahy 6 po všech útocích na památník napadlo při této příležitosti úkolovat Městskou policii nelze očekávat. Hlídky policie byly k památníku, žel, veleny jen na dobu konání akce. Zjistit nacionálně žádného účastníka incidentu se patrně nepodařilo! Občanský průkaz oznamovatele ovšem ano.

Ta skupina mladých urostlých mužů, v jejichž středu bylo i pár žen, ve věku okolo dvaceti let mě pobouřila a způsobila mi velké zklamání při pohledu na budoucnost této země. Můj dojem z ní byl, že ji tvoří převážně studenti vysokých škol. Ty mladé totiž spojuje vedle pití piva i něco dalšího.

Je to ignorace dějinného povědomí a děsivá neúcta k památce umučených, a také k obětem svých předků, kteří po boku Rudé armády osvobozovali naši vlast.

K tomu všemu ještě něco horšího a to je úpadek jejich lidskosti, jako chorobný výpotek této společnosti hlásící se ke svobodě a demokracii.

Svoboda? Svoboda projevít se hůř než zvíře? Některá individua potřebují připomenout, kde má svoboda hranice. Normálnímu člověku je stanovuje obyčejná slušnost. Smutnou skutečností je, že takového činu se mohou účastnit i ženy. Jsou schopny již od pubertálních let, zprvu jen mlouvou, ale jak vidno později i činy, následo-

vat ty nejhorší vzory a ztrácejí tak tu největší přednost, kterou měly jako vzor studu a slušnosti, čímž kultivovaly společnost. Tento případ by měl vést k zamýšlení nad výchovou všechny rodiče a celý školský systém.

Vedle tohoto úpadku morálních hodnot a rezignace školství na výchovu je problémem maturity z počtů marginálním problémem. Doba dozrála pro zavedení polopatického předmětu. To se nedělá!

Je nejvyšší čas, aby se nad problémem zamýšleli i politici. Kam to uhýbá pod praporem svobody jednání členů společnosti?

Mým přesvědčením je, že úpadek hodnot nastal okamžikem koloběžek na Hradě. To je zdánlivě humorný čin, ale je to zlom v chápání morálních hodnot. Pokud jde o osvoboditele je počátkem zhanobení tanku č. 23 poslanci parlamentu.

Na Olšanských hřbitovech je v těsné blízkosti čestného pohřebiště i památník padlých Vlasovců včetně jmen jejich velitelů. Dosud se nestalo, že by jej někdo hanobil. Za zasloužilé bojovníky za svobodu byli vyzdviženi i ti, co např. narušovali oslavy svátku práce pokusy o bombové útoky. Pamatuji na jednu smutnou postavu tohoto typu, jejíž zásluhy byly odměněny vyšším postavením v rámci tajné služby. A jak to dopadlo?

Dotyčný si z toho udělal soukromý podnik. Pomalu chybí, aby mezi hrdiny nevim kolikátého odboje, byli vyzdviženi i únosi letadel s pasažéry.

Nemohu než se opakovat a nemohu nevidět, v jakém ideovém prostředí se může zrodit taková zřůdnost, které jsem byl svědkem.

Účastník pietního aktu

25. ledna vysílala Česká televize dvouhodinový francouzsko-britsko-belgicko-americký film z roku 2017 s českým názvem „Smrtihlav“, v originále „The Man with the Iron Heart“, „Muž se železným srdcem“, mající pojednávat o nacistickém válečném zločinci Reinhardu Heydrichovi (1904-1942). Příběh, který film líčí, má se skutečným příběhem nacistického kata toho jména málo společného.

Období od 90. let se v domácím i zahraničním televizním vysílání (přinejmenším v zemích na západ od nás, odkud především se přebírá program k nám) vyznačuje zvláštní posedlostí po dokumentárních i hraných filmech o období hitlerovského nacismu a zvláště o jeho jednotlivých vedoucích představitelích. Ačkoli žádné z těchto děl přímo nacistické masové vrahy neobhajuje a jejich činy neomlouvá, připadá mi, že svou bulvární posedlostí po líčení jejich osobních a intimních životů a přebíráním dobových propagandistických záběrů jim vtiskuje jakousi „lidskou tvář“, zvláště před mladší generací.

Tak je tomu i s filmem „Smrtihlav“. Filmů o skutečných hrdinech máme za posledních 30 let velmi málo, a hodnotné a historicky pravdivé skoro žádné. Zato příběhy se zavřením zločinci v hlavních rolích se to jen hemží. Nevím, čemu než zlehčování Heydrichových zločinů může sloužit snímek, ukazující ho jako pohledného, urostlého a fyzicky silného muže a dokonce schopného znalce erotických hrátek, což první

Fraška o smrtihlavovi se železným srdcem

pornografická scéna ukazuje hned po začátku filmu, takže ve „veřejnoprávní“ České televizi běžela ve 20 hodin 12 minut. (Je to normální...? Dnes zjevně ano.) Rovněž jeho krásná, vzorně upravená a oděná (někdy, pravda, i neoděná) manželka přispívá spíše k dojmu, který Charlie Chaplin vyjádřil v roce 1957 ve skvělé parodii „Král v New Yorku“ reklamou na fiktivní americký film: „Vrah má duši. Zamilujete si ho.“

„Smrtihlav“ svádí diváky k podpoře Heydricha, protože je to „prostě frajer“.

Film se nenatáčel v Praze ani na dalších reálných místech činu, což sice lze pochopit, ale bohužel ani v jakkoli jim podobných lokalitách a kulisách. Parašutisté z Operace Antrophoid, shození na území protektorátu ve skutečnosti nad území středních a východních Čech, procházejí ve filmu na cestě do Prahy územím zasněžených Alp. Lidice stojí pod mohutnými horskými štíty. Praha je plná domů z červených neomítaných cihel, po ulicích jezdí žluté tramvaje, auta parkují náhodně vlevo i vpravo, jako by si filmaři nebyli jisti, jestli platil levostranný nebo pravostranný provoz (ostatně ve skutečnosti tehdy skoro žádné automobily na ulicích neparkovaly, což autoři netuší), plakáty a vývěsní štíty nabízejí bizarní češtinu (ne však dvojjazyčné nápisy s větší němčinou na prvním místě, o tom autoři filmu zjevně neslyšeli), v jednom případě do-

konce velký nápis na obchodě „Klenotnictví – Jewellery“ (česko-anglicky)! Nacistickou okupaci Prahy líčí jako celkem idylku, na zdech jsou dokonce napsána antifašistická hesla, na jednom je vidět „Slovensko“, asi má jít o heslo na podporu ČSR. Jako by v roce 1942 kdekdo psal v Praze na hlavních ulicích protirežimní hesla za blahosklonného přihlížení SS a Gestapa. Při domovní prohlídce po atentátu na Heydricha Češi povykují na německé ozbrojence, „co si to dovolují“...

K atentátu na Heydricha dojde na rušné ulici a atentátníci pak utíkají v davu, zatímco kobylská zatačka byla tehdy na okraji města a ani dnes zde v 10 hodin dopoledne moc lidí nepotkáte. Historických nepřesností a vyložených nesmyslů je tolik, že by jejich soupis vydal snad na knihu, a to jistě nevím zdaleka o všech. Největší kuriozitou je návštěva Heydrichovy manželky v nemocnici, kde Heydrich leží po atentátu zkrvavený na lůžku ve vojenské uniformě a lékařský personál stojí v uctivém odstupu. I pokud by manželka byla informována o atentátu bezprostředně po něm (mobilem z místa činu...?), z Heydrichova sídla v Panenských Břežanech by se na Bulovku nedostala dříve než za půl hodiny. Že by za tu dobu lékařský personál za dohledu ozbrojených nacistů ani nesvlékl Heydricha z uniformy a neošetřil mu rány?

Čeští recenzenti právem vyčítají filmu „Smrtihlav“ nedostatek emocí. Skutečně, scény masového vraždění v Polsku a později v Lidicích jsou natočeny jako typický „krváč“ amerického stylu, kde se střídá na všechny strany a krev a vnitřnosti stříkají proudem, ale takové scény vzbudí hnus spíše svým zpracováním než zobrazenou historickou skutečností, která v tomto případě v základě odpovídá. Nechybí ani zobrazení

mučení, ale kdo zná zobrazení takových drastických scén z filmů ze socialistického období, je mu rozdíl hned jasný. Zatímco staré válečné filmy například sovětské nebo československé produkce při takových scénách jistě vženou slzy do očí i méně citlivým divákům, ve „Smrtihlavovi“ jsou spíš fraškou.

Održení od reality podtrhuje fakt, že parašutisté se často oslovují samotným příjmením a vojáci nadřízené oslovují samotným slovem „pane“ bez hodnosti jako v USA. Jeden z parašutistů dokazuje své „vřelé vlastenectví“ sněním o tom, že se po válce usadí v Americe. Při výcviku v Anglii českoslovenští vojáci halekají v hospodě československou hymnu. Halekat po hospodě „Kde domov můj“, to je snad možné jen v apokalyipse.

Zatímco na většinu hrdinů českého a slovenského protinacistického odboje se zapomíná, případně jsou dokonce zhanobeni (Julius Fučík a komunistický odboj obecně), filmy typu „Smrtihlava“ glorifikují parašutistický výsadek z Anglie, který se provedením atentátu odsoudil k smrti, aniž by domácímu odboji jakkoli pomohl. S ohledem na následující represe byl efekt jejich činu přesně opačný. (Tak to hodnotila i KSČ, dokud byla ještě revoluční stranou.) Kat Heydrich unikl spravedlivému soudu na konci války, ale český a slovenský lid byl utlačován a vražděn jinými fašistickými katy až do osvobození slavnou Rudou armádou a jejími spojenci. Kdy budou české televizní stanice vysílat oslavný film o nich? Kdy bude vysílán film například o 1. československém armádním sboru v SSSR, kde sloužilo 60 tisíc mužů a žen? (Poněkud nesrovnatelný počet i zásluhy s parašutisty z Anglie, čímž snižují jejich osobní statečnost...) Neptám se ani, kdy o nich bude natočen nový, protože kdyby v dnešní atmosféře vznikl, dosahoval by zřejmě kvality „Smrtihlava“. A to už je snad lepší zapomenutí než takové zhanobení...

Leopold Vějr

S hlubokým zármutkem jsme přijali zprávu, že dne 26. ledna zemřel po těžké nemoci ve věku nedožitých 73 let soudruh

JUDr. Bohumil Jeníček,

presvědčený komunista oddaný myšlenkám marxismu-leninismu, spolupracovník redakce i sponzor našeho časopisu.

Čest jeho památce! Redakce

(Pokračování z minulého čísla)

4. věc**Pračka změnila svět víc než internet**

Máme většinou sklon považovat za nej-revolučnější nejnovejší změny. To je však často v rozporu s fakty. Nedávný pokrok v telekomunikačních technologiích není relativně vzato tak revoluční jako vynález, který se objevil v 19. století - telegrafie. A pokud jde o následné ekonomické a společenské změny, nebyla internetová revoluce (alespoň prozatím) tak důležitá jako například vynález pračky a dalších přístrojů pro domácnost, které nesmírně zmenšily objem práce nutné při vedení domácností, a umožnily ženám vstoupit na pracovní trh a doslova zrušily profese, jako je pomocnice v domácnosti.

Příkladem, kam vede fascinace novinkami, je víra, že nedávné změny v komunikační a dopravní technologii jsou tak revoluční, že nyní žijeme ve „světě bez hranic“, jak zní název knihy japonského obchodního guru Kenichiho Ohmaeho. Lidé začali věřit, že jakákoli změna, ke které dnes dochází, je výsledkem nezměrného technologického pokroku, a protivit se mu by bylo jako snažit se obrátit běh času. Mnohé vlády, které v takový svět uvěřily, odstranily některé velmi potřebné regulace přeshraničního pohybu kapitálu, práce a zboží, což mělo žalostné následky. *(Každá kapitola knihy odborníka OSN má strukturu „Co vám říkají“. „Co vám neřeknou“ a následně komentáře, ve snaze stručně interpretovat myšlenky kritika dogmatu o tzv. volném trhu ji vynechávám.)*

5. věc**Předpokládejme o lidech to nejhorší, a to nejhorší od nich také dostanete**

Adam Smith napsal: „Ze se můžeme nabobňovat, to není z dobré vůle řezníka, sládky nebo pekaře, nýbrž proto, že dbají svých vlastních zájmů“. K vytvoření sociální harmonie (a v honbě za ziskem) trh účinně využívá energie sobeckých jednotlivců. Sobectví je nejsilnější charakteristický rys většiny lidských bytostí. *(Zkušenosti z let budování socialismu - viz období NEPU - ukazují, jak tato stránka lidské povahy byla podceňována.)* Není to však náš jediný rys. Často to ani není naše primární motivace. Ekonomika volného trhu je založena na předpokladu, že všichni ekonomičtí aktéři jsou sobečtí... Pokud by se každý skutečně snažil prosazovat jen svůj vlastní zájem, chod světa by se již dávno zastavil. Kdybychom vytvořili ekonomický systém založený na takovýchto předpokladech, výsledkem by byla ne vyšší, ale nižší produktivita.

6. věc**S větší makroekonomickou stabilitou se nezvýšila stabilita světové ekonomiky**

Do 70. let 20. století byla inflace veřejným nepřitelem ekonomiky číslo jedna. *(Té kapitalistické.)* Inflace možná byla zkrácena, labilita světové ekonomiky se však značně zvýšila. Objevil se obrovský počet finančních krizí, mezi něž patří i globální finanční krize roku 2008, které následkem osobní zadluženosti, bankrotů a nezaměstnanosti zničily život mnoha lidem. Přílišné soustředění na inflaci odvedlo naši pozornost od problémů plně zaměstnanosti *(její dosažení není v kapitalistickém systému možné)* a ekonomického růstu. Lidský život nejvíce destabilizuje ztráta zaměstnání nebo ztráta vlastního domu kvůli finanční krizi, a ne rostoucí ceny, pokud nedosáhnou hyperinflační úrovně.

Soubor volnotržních strategií, nebo též balíček neoliberálních opatření, jenž klade důraz na nízkou inflaci, větší mobilitu kapitálu a menší jistotu zaměstnání (eufemisticky nazývanou „větší flexibilita pracovního trhu“), sleduje především zájmy vlastníků finančních aktiv, jimž inflace snižuje výnosy. Zvýšená mobilita kapitálu, zejména možnost rychlejšího přesunu jmění umožňuje držitelům finančních aktiv získat vyšší výnos. Inflace se stala strašákem, který měl ospravedlnit opatření, jež přinášela prospěch zejména vlastníkům finančního kapitálu, a to na úkor dlouhodobé stability, ekonomického růstu a spokojenosti lidí.

7. věc**Chudé země jen málokdy zbohatnou díky volnotržním opatřením**

Výkonnost rozvojových zemí v období státem řízeného rozvoje převyšovala všechno, čeho dosáhly během následujícího období tržně orientovaných reforem. Navíc také není pravda, že téměř všechny bohaté země zbohatly díky volnotržním strategiím. Pravdou je víceméně pravý opak. Až na několik výjimek všechny současné bohaté země, včetně Británie a USA - údajně domovů volného obchodu a volného trhu, zbohatly díky kombinaci ochrany trhu, subvencí a dalších opatření, od nichž dnes rozvojové země odrazují. V podstatě všechny současné bohaté země používaly na podporu svého průmyslu protekcionismus a subvence.

Navzdory svým vlastním dějinám nutí bohaté země ty rozvojové otevřít hranice a vystavit jejich hospodářství náporu globální konkurence. Využívají k tomu podmínek připojených k bilaterální zahraniční pomoci a půjčkám od mezinárodních finančních institucí, které ovládají. Strategie volného obchodu a volného trhu fungovaly jen zřídka, pokud vůbec kdy. V rozvojových zemích zpomalily růst a zvýšily nerovnost v příjmech.

8. věc**Kapitál má národnost**

Navzdory stupňující se „nadržovanosti“ kapitálu většina nadnárodních společností ve skutečnosti zůstává národními společnostmi se zahraničními pobočkami. Většinu klíčových aktivit, jako je špičkový výzkum a rozhodování o budoucí strategii, stále provádějí doma. Jejich vrcholoví manažeři jsou většinou občané domácí země. Když musejí uzavírat továrny nebo omezovat pracovní místa, obvykle to doma udělají až naposledy. Největší prospěch z nadnárodních korporací má domácí země. Navzdory globalizační rétorice je národnost firmy stále klíčem k rozhodnutí, kde budou umístěny její vysoce kvalifikované aktivity.

9. věc**Nežijeme v postindustriálním věku**

V postindustriální společnosti žijeme možná v tom smyslu, že většina z nás nepracuje v továrně, ale v obchodě nebo v kanceláři. Nevstoupili jsme však do postindustriální fáze vývoje v tom smyslu, že by průmysl přestal být důležitý. Ke snížení podílu průmyslové výroby na celkovém výstupu došlo z většiny nikoli proto, že se vyrábí méně zboží, ale díky poklesu cen za zboží ve srovnání s cenami za služby, což je následek rychlejšího růstu produktivity služeb. Nápad, že by rozvojové země mohly víceméně přeskočit industrializaci, není nic jiného než iluze. Tyto země mají jen omezené možnosti, jak zvýšit produktivitu, a služby proto nejsou dobrým motorem růstu.

V nedávné době získala velkou pozornost jedna z příčin skutečné deindustrializace. Je to nárůst dovozu výrobků z rozvojových zemí s nízkými náklady, zejména z Číny. Ten sice může vypadat dramaticky, avšak není hlavním vysvětlením deindustrializace bohatých zemí. Čínský export neměl vážný dopad až do konce 90. let, proces deindustrializace však ve většině bohatých zemí začal již v 70. letech. Vzestup Číny jako nové dílny světa může deindustrializaci v bohatých zemích vysvětlit jen zhruba z 20 %. Vydáváme za služby větší část našeho příjmu ne proto, že spotřebováváme více služeb, ale zejména proto, že se relativně zvyšuje jejich cena. Deindustrializace sice není nutně projevem úpadku průmyslu, má však negativní důsledky pro dlouhodobý růst produktivity a platební bilanci.

10. věc**Spojené státy nemají nejvyšší životní úroveň na světě**

Průměrný občan USA si skutečně může pořídit více zboží a služeb než jeho protějšek v jakékoli jiné zemi na světě kromě Lucemburska. Nicméně vzhledem k vysoké nerovnosti v zemi tento průměr znázorňuje méně přesně, jak zde lidé žijí, než podobné údaje z jiných států s vyrovnanějším

přerozdělením

příjmu. Vyšší nerovnost v USA stojí i za horšími zdravotnickými ukazateli a větší zločinností. Navíc to, že za dolar lze koupit víc věcí v USA než ve většině jiných bohatých zemí, platí hlavně proto, že v USA jsou levnější služby. Američané nadto pracují podstatně déle než Evropané.

Spojené státy již nejsou nejbohatší zemí na světě. Již několik evropských zemí už má vyšší příjem na obyvatele. Když necháme stranou dva ministáty, Island a Lucembursko, USA jsou až šestou nejbohatší zemí. To nemůže být pravda, namítne možná někdo z vás. Když přijedete do USA, tak prostě vidíte, že se tu lidem žije líp než například Norům nebo Švýcarům. Jedním z důvodů, proč získáte takový dojem, je fakt, že v USA panuje daleko větší nerovnost než v evropských zemích, a zahraničním návštěvníkům připadají USA daleko zámožnější než doopravdy jsou - zahraniční návštěvníci v jakékoli zemi jen zřídka uvidí ta nejzanedbanější místa, kterých je v USA daleko více než v Evropě. *(Těto skutečnosti v předvolební kampani ostatně využil Donald Trump.)*

Navzdory nejvyššímu průměrnému příjmu podle parity kupní síly (ukazatele pracujícího s fiktivní měnou „mezinárodní dolar“) se USA pohybují kolem 13. místa celosvětových zdravotnických statistik, sledujících takové údaje jako je průměrná délka života nebo kojená úmrtnost. V USA je také daleko vyšší kriminalita než v Evropě nebo Japonsku, což ukazuje, že je zde daleko početnější nejnižší sociální třída. Navíc vyšší průměrná životní úroveň v USA stojí na chudobě mnoha jiných zemí. Služby v USA jsou levnější především z toho důvodu, že zde dochází k rozsáhlejšímu přílivu špatně placených přistěhovalců z chudých zemí, mnohdy nelegálních. Krom toho i domácí pracovní síla má v USA k dispozici daleko slabší záchranou síť než je tomu v evropských zemích srovnatelné příjmové hladiny. Američané mají daleko menší jistotu zaměstnání a slabší sociální podporu, pracují za nižší mzdu a za horších podmínek než jejich evropské protějšky; a zejména to platí pro zaměstnance různých odvětví služeb, nesdružené v odborech. Větší kupní síla průměrného amerického příjmu je vykoupena nižšími platy a horšími pracovními podmínkami mnoha amerických občanů.

Soustředíme-li se jen na to, kolik zboží a služeb si za svůj příjem můžeme koupit, opomineme mnoho dalších věcí, které utváří „dobrý život“, jako je množství kvalitního volného času, jistota zaměstnání, bezpečí před zločinem, přístup ke zdravotní péči, poskytování sociální péče atd.

11. věc**Africký kontinent není předurčený k zaostalosti**

Afrika nebyla vždycky stagnující kontinent. V 60. a 70. letech 20. století, kdy také existovaly všechny ty údajné strukturální překážky růstu a často byly ještě více svazující, se Afrika ve skutečnosti mohla chlubit solidním růstem. Navíc všechny strukturální handicap, které jí mají brzdít, má i většina dnešních bohatých zemí - ať už je to špatně podnebí (polární nebo tropické), vnitrozemská poloha, hojnost přírodních zdrojů, etnické rozdíly, špatně fungující instituce nebo špatná kultura. Skutečnou příčinou stagnace Afriky v posledních třiceti letech jsou volnotržní opatření, která byl kontinent během tohoto období nucen zavést.

12. věc**Vlády dokážou vybrat vítěze**

Vlády prý nemají nezbytné informace a odbornou kvalifikaci, aby mohly vykonávat zasvěcená obchodní rozhodnutí a v rámci průmyslové politiky „vybírat vítěze“. Tvrzení, že vládní rozhodnutí týkající se firem musí být nutně horší než rozhodnutí přijatá firmami samotnými, je neopodstatněné. Znalost detailnějších informací nezaručuje lepší rozhodování. Vláda krom toho zná způsoby, jak získat lepší informace a zlepšit kvalitu svých rozhodnutí. Navíc

rozhodnutí, která jsou dobrá pro jednotlivé firmy, nemusí být nutně dobrá pro ekonomiku státu jako celek. I vláda, která vybírá vítěze navzdory tomu, co signalizuje trh, může zlepšit výkonnost národní ekonomiky. Podle převládající ekonomické teorie volného trhu by k takovým věcem, jako byl úspěch firem LG nebo Hyundai, nemělo docházet. Teorie tvrdí, že kapitalismus funguje nejlépe, když se lidé mohou o své obchody postarat sami, bez jakýchkoli zásahů vlády. Nejznámějším příkladem toho, že vláda následkem nesprávného záměru a nedostatečné motivace vybrala outsidera, je projekt Concorde z 60. let, spolufinancovaný britskou a francouzskou vládou. Sám letoun Concorde jistě zůstává jedním z nejúžasnějších technických vynálezů v dějinách. Zvážíme-li však sumu utracenou na vývoj stroje a subvence, které obě vlády poskytl, byl Concorde drtivý nezdar.

Každý způsob vybírání vítěze - soukromým sektorem, veřejným, společně - se vyznačuje úspěchy i neúspěchy. Pokud se nadále necháme zaslepovali ideologií volného trhu, že úspěšně vybírání vítězů je schopen pouze soukromý sektor, přehlédneme širokou škálu možností ekonomického rozvoje.

13. věc**Když bohatnou bohatí, neznamená to, že bohatneme i my ostatní**

Navzdory tomu, jak se obvykle proti sobě staví „opatření na podporu bohatých, které zvyšují růst“ a „opatření na podporu chudých, které snižují růst“, zmíněným opatřením podporujícím bohaté se nepodařilo v posledních třech desetiletích *(připomínám, že kniha byla napsána před 10 lety)* nastartovat růst. První krok jejich argumentace - že když se bohatým dá větší díl koláče, bohatí celý koláč zvětší - neplatí. Druhý krok - že větší bohatství vytvořené na vrcholu nakonec „prosákne“ dolů k chudým - také nefunguje. K prosakování sice dochází, ale pokud se to nechá jen trhu, děje se tak obvykle jen ve skromné míře.

Když se od poloviny 70. let růst v bohatých kapitalistických zemích zpomalil, obhájci volného trhu oprášili svá hesla z 19. století a podařilo se jim přesvědčit ostatní, že důvodem tohoto zpomalení bylo snížení podílu příjmu plynoucího investující třídě. Od 80. let v mnoha (i když ne ve všech) z těchto zemí většinu času vládly vlády, které si vzaly za své přerozdělení příjmů od chudých k bohatým. Tuto strategii otevřeně hájily i některé takzvané levicové strany jako britští labouristé za Tonyho Blaira a americká Demokratická strana za Billa Clintona.

Ve většině zemí mnoho opatření ve výsledku přerozdělovalo příjem od chudých k bohatým. Bohatým se snížily daně. Finanční deregulace vytvořily obrovské příležitosti pro spekulativní zisky a vedly i k astronomickým částkám vypláceným vrcholovým manažerům a finančníkům. Firmy získaly větší zisky také deregulacemi v jiných oblastech, už jen proto, že mohly více využít své monopolní síly, směly bez větších omezení znečišťovat prostředí a snáze propouštět zaměstnance. Zvýšená liberalizace trhu a zvýšení zahraničních investic také způsobily tlak na snižování mezd. Výsledkem bylo zvýšení příjmové nerovnosti ve většině bohatých zemí. Ekonomický růst se však po zavedení neoliberálních reforem na podporu bohatých v 80. letech zpomalil. Větší díl koláče tedy dostali, ale tempo růstu koláče ve skutečnosti zpomalilo. Když se to nechá na trhu, k prosakování dolů obvykle moc často nedochází. Pokud tedy prostě obohatíme bohaté, nám ostatním to žádné bohatství nepřinese. Má-li poskytování více peněz bohatým přinést prospěch i zbytku společnosti, bohatí musí být přinuceni k větším investicím, jež povedou k vyššímu růstu, pomocí politických opatření. *(Idealismus, buržoazní ekonom ignoruje podstatu kapitalistického vykořisťování, i když i jeho formy se vyvíjejí.)*

*(Pokračování v příštím čísle.)*Zpracoval **Ilya Jihlavský**

Velmi se omlouvám, že tento příspěvek je osobnější. Nemám to ve zvyku, ale nakonec každý z nás je osobně zapojen do dění a osobnost má svoji roli v objektivním, zákonitém procesu. V předloženém textu jistě najdete řadu názorů a postřehů, se kterými nebudete souhlasit, nebo vám přijdou „podivné“, ale věřte, že jsem k čtenářům Dialogu maximálně upřímná. K tomu se snažím vše filtrovat svou omezenou znalostí dialektického materialismu, třídním pohledem, obecně marxismu. Zároveň cítím povinnost vysvětlit čtenářům delší odmlku na stránkách listu.

Mám ráda svoji profesi archeologa i učitele. Jsem přesvědčena o její strategické důležitosti (viz článek „Archeologii k lepším zítřkům?“) a vždy usiluji o to, abych byla co nejvíce prospěšná v procesu poznávání a poznání. Tak jsem se rozhodla využít možnosti pracovního pobytu na jedné z nejprestižnějších institucí v mém oboru. Nachází se v USA. I to byla výzva. V Americe jsem do té doby nikdy nebyla, tak jsem byla zvědavá, jak vypadá život za velkou louží. Tato země je 150 let jedním z hlavních hráčů na šachovnici světové politiky, donedávna to byla země s nejsilnější ekonomikou na světě, dosud je tam generován nejvyšší HDP na hlavu...

Naposledy možnost pobytu na zmíněném institutu dostal český badatel přesně před 50 lety, a tak když jsem v mailboxu rozklikla vyrozumění o mém přijetí, rozbušilo se mi srdce. Začala jsem organizovat svoji roční absenci. Reakce se ihned dostavily: dostala jsem množství dopisů, ve kterých jsem byla označena za renegáta, který za mrzký imperialistický peněz zradil rodnou hroudu, hnutí a kdoví, co podniká v závětrí Bílého domu (skutečně jsme bydleli 10 minut pěšky od tohoto symbolu amerického imperialismu). Některé reakce šly přímo ke mně a byly podepsané, jiné byly anonymní, některé mířily na adresu Dialogu, byly šířeny po různých politických fórech, většinou za mémi zády, ale víte, jak to chodí: vždy se najdou tací, kteří vám to - někteří v dobrém, jiní ne - „za tepla“ donesou. Objevila se i závist.

Trochu jsem s tím počítala. Nevadí mi to. Víím, že nemůžu přesvědčit nikoho, kdo má a priori názor. Když se dívám z odstupu, většina mého okolí mi fandila.

Mrzí mě, že jsem dosud nebyla schopná nic o svém pobytu napsat. Kládla jsem si otázky, zda je to proto, že mám příliš práce, nebo na to nestačím? Nebo na mě zapůsobil život ve přepychovém prostředí a nemám potřebu se podělit?

Proč jsem tedy nic nenapsala?

Odpověď spočívá v tom, že mi dlouho trvalo, než jsem všechny zážitky, vjemy a informace zpracovala sama v sobě, promyslela, prodiskutovala, ověřila, umístila do multiplicitních souvislostí. Možná někdo jiný na mém místě by „mrknul a věděl“. Moje hlava potřebuje čas. Rozhodně mě ovlivnilo, že jsem téměř rok žila v hlavním městě USA a měla skutečně výborné podmínky k životu i práci, takové, jaké bych si přála pro všechny pracující. Snadno člověk vpluje do pozice, že si to vlastně

zaslouží, že je vlastně „sakra dobře“, a pokud se někdo nemá jako já momentálně teď, tak je to jeho chyba. Nebezpečí bubliny je výrazné. Z toho vyplývá další argument potvrzující mé opakované výtky směrem k nadměrným odměnám stranických funkcionářů a politiků. Zlatá klec vede k tomu, že se funkce drží jako klíště, ztrácí objektivitu hlavně směrem ke své osobě a mizí kontakt s realitou.

„NĚKDO TO RÁD HORKÉ“ „Some like it hot“

Stále si opakuji, že jsem nebyla na stipendiu pro sebe, ale kvůli oboru, který je hlavně v současném světě smysluplný.

Dalším faktorem mého mlčení je množství zážitků a vjemů, které mě zavalily, které jsem nečekala a bylo třeba je nechat uzrát, promyslet, zpracovat. Neuvěřitelná dostupnost neskutečného množství nové bibliografie, o které se nám v Evropě ani nesní a do které jsme se s manželem pustili jak utržení ze řetězu, mě také brzdí. Ještě se mi stůl prohýbá pod balíkem knih, které jsem ani nestačila otevřít. Řeknete si možná: „Ale prosím tě, my máme přece v Evropě knih hromady.“ Musím důrazně oponovat. V Evropě rozhodně není taková koncentrace tak vybavených knihoven jako je v USA. Jejich užívání včetně meziknihovní výpůjčky a elektronických zdrojů je zdarma pro každého čtenáře. V ČR ani jako člen akademické obce a zaměstnanec druhé největší univerzity nemám možnost přivést si knihu z tuzemské, o zahraniční ani nemluvě, zadarmo. Většina knih a časopisů, které ke své práci potřebuji, v ČR nejsou. Musím do Vídně, Athén, Mohuče, Paříže, Londýna... Ani v jedné knihovně nejsou všechny potřebné zdroje. I elektronické zdroje jsou omezené.

V Americe je také úplně jiná „psychologie“ vydávání knih a knižního trhu. Vydat knihu, která je provokativní, vyvolá diskusi, bude se o ní mluvit, je naprosto žádoucí. Univerzity i tržní nakladatelé systematicky hledají zajímavé rukopisy, s autorem se vědecky i redakčně pracuje. Vybrušuje se každá věta. V Evropě je situace taková, že pokud máte peníze z grantu, vydáte doslova cokoli. Pak už se to (krom pár velkých nakladatelství) ani nikdo nesnaží prodat. O české rukopisy je prakticky nulový nakladatelský zájem, pokud nepodporují konkrétní politické a ekonomické zájmy, a to často velmi lacinou formou. Zaujalo mě množství témat, která jsou v Evropě na okraji, dostupnost marxistické klasické literatury, marxistické zpracovávání aktuálních témat, otevírání nových témat jako je ekologie, krize kapitalismu, socialismus, digitální svět apod. I běžné americké knihkupectví má mnohem zajímavější nabídku než u nás třeba Luxor, Kanzelsberger nebo Dobrovský. Knihkupectví jsou plná lidí. Stejně tak jsou plná divadla, koncertní sály a muzea, tedy alespoň v D. C.

Zde navází dalším pozitivem: federální a státní muzea jsou zadarmo. Např. Metropolitní muzeum v New Yorku je zadarmo pouze pro místní, akademiky, studenty, děti a seniory, ale když návštěvník

řekne, že na vstup nemá, pustí ho zdarma, nebo zaplatí vstupné ve výši, kterou si může dovolit. Vstupenka platí tři dny. Stejně tak si můžete zadarmo prohlédnout třeba Kapitol, Jeffersonovu knihovnu, návštěvní centrum Bílého domu a další památky. Muzea Smithsonianu jsou sice vyhledávaná turisty, ale převažují místní. Muzeum přírodní historie, muzeum předkolumbovské Ameriky a nativních Američanů, muzeum afroamerické kultury, muzeum dobývání vesmíru jsou plná děček, která se vůbec neliší od dětí jin-

de na světě. Např. první exponát, který v muzeu dobývání vesmíru uvidíte, je Sputnik. Své místo má i Gagarin a Koroljov... Stejně tak v muzeu nativních amerických kultur nebo muzeu afroamerické kultury nikdo nezavírá oči před tím, co představitel raného i rozvinutého kapitalismu napáchali. Bez ohledu na charakter státu, kolegové v těchto muzeích odvedli profesionální práci.

Život ve Washingtonu

Hlavní město USA nabízí vysokou kvalitu každodenního života.

Autobus, tzv. cirkulátor, který ve čtyřech linkách spojuje periferie města s centrem, od 5 ráno do půlnoci a bez ohledu na den každých 10 minut projíždí zastávkou, stál 1 dolar, od února 2019 je zdarma. Děti mají veškerou městskou dopravu (další linkové autobusy, metro) také bezplatně dostupné. Stačí karta školáka.

Kulturní Kennedyovo centrum hraje každé pondělí zadarmo. Prezентuje špičková představení a musíte přijít nejméně o dvě hodiny dříve, abyste získali vstupenku. Ve městě je sousta parků, kaváren, restaurací, muzeí a galerií.

Byli jsme překvapeni supermarketu plnými potravin, jejichž kvalita se s tím, co se prodává v ČR, ale i v mnoha zemích EU, nedá srovnat. Je (kupodivu?) mnohem lepší. Většina potravin jsou bio, tzv. organic food. Potravin jsou levnější než u nás. Výběr je ohromný. Nebylo tomu tak vždy a sami Američané nám říkali, že se situace začala měnit v 90. letech, kdy byl boom geneticky upravených potravin, a chemie se používala ve velkém. Tehdy se začal výrazně zvětšovat počet nabízených potravin ve prospěch zdravé, domácí strany.

Stejně tak je laciné oblečení, jídlo ve fastfoodech, ale také právě knihy. Washington je velmi čisté, bezpečné město. Až po nějaké době si všimnete, že ve veřejné dopravě kolují jedinci v ošuntělém oblečení, kteří tahají větší nebo menší zavazadla, ve kterých mají veškerý svůj majetek.

Samozřejmě Amerika není jenom Washington a generalizovat by bylo nebezpečné. V jiných městech, která jsme navštívili, jsme zaznamenali mnohem větší procento chudých lidí, nižší životní úroveň. Zaujaly nás osady, kde stovky lidí bydlí v domech typu chat na brněnské přehradě, ale u každého domu stojí pět aut, aby se dostali do práce, která může být i několik desítek mil daleko. Jeden se neví, že takové stavby rozpráší větší vítr jak domeček z karet.

Ráda bych zde alespoň dvakrát a znovu podtrhla a připomněla, že

můj popis Spojených států je do značné míry subjektivní, odráží vjemy moje a mé rodiny na konkrétní prostředí, které je i v USA výjimečné. Někdo jiný může mít zážitky diametrálně odlišné.

Na základě marxistické dialektiky a třídního pohledu se snažím hodnotit nejen své zážitky, americkou společnost, ale také a hlavně možnosti lidového a dělnického hnutí, případně další vyhlídky amerického kapitalismu, ale i zde se jedná o určité útržky, postřehy a poznámky spíš, než o vyčerpávající studii.

USA je nejrozvinutější kapitalistickou zemí, tudíž tam jsou i největší rozdíly a rozpory.

Dumbartonské duby

Tak by se dalo přeložit jméno místa, kde se nachází institut, kde jsem pracovala. Dumbarton Oaks (viz poznámka 1) je vědecká instituce, kterou v roce 1941 věnovali harvardské univerzitě manželé Mildred B. a Robert W. Blissovi. Tito diplomaté zakoupili ve 20. letech 20. století zámek historizujícím stylu ve čtvrti Georgetown, kde se dříve rozkládaly ohromné farmy a plantáže a kde se později usazovali bývalí otroci. Blissovi sbírali byzantské umění, předkolumbovské artefakty a milovali parkové zahrady. Nashromáždili ohromnou knihovnu zaměřenou na tyto tři obory. V zámečku Dumbarton Oaks proběhly tzv. Washingtonské úmluvy o vytvoření organizace pro mír a bezpečnost ve světě (1944) https://en.wikipedia.org/wiki/Dumbarton_Oaks_Conference). Následně byla založena OSN. Blissovi založili nadaci, která je povinná udržovat a rozšiřovat knihovnu, starat se o zahradu (která je opravdu nádherná) a muzeum, jež musejí být přístupné veřejnosti, organizovat koncerty mladých nadějných hudebníků a také a hlavně poskytovat badatelská stipendia v oblasti byzantských studií, předkolumbovské archeologie a studia zahrad a krajiny. Od letošního roku přibyl stipendium pro mladé hudebníky a hudební vědce. Kritériem udělení musí být jediné a pouze kvalita bez ohledu na věk, národnost, pohlaví atd. Dnes je systém stipendií velmi rozvinutý a nabízí krátkodobé i dlouhodobé stipendijní pobyty od magisterského studia až po seniorskou úroveň. Potvrzuji, že já jsem svůj pobyt sdílela s kolegy od Číny, přes Rusko, Skotsko, Střední východ po Latinskou Ameriku.

Co se po badatelích chce a jaké mají podmínky?

Každý dostane ubytování, zdravotní pojištění a stipendium, které není přemrštěné, ale v klidu z něj vyžijete. Denně dostanete teplý oběd a neomezený přístup ke kávě, čaji, vodě a dalším nápojům. Je vám přidělena vlastní pracovna. K dispozici je také krásná zahrada, bazén, tělocvična, společenské místnosti. Knihovna obsahuje prakticky veškerou literaturu, kterou výše zmíněné obory potřebují. Pokud narazíte na knihu, která zde náhodou není, objednáte a výtisk vám paní knihovnice donese na stůl během 48 hodin. Poznamenávám, že v Americe je jednotný knihovní systém a jedna kniha má stejnou signaturu ve všech amerických

knihovnách, což celý proces značně zjednodušuje. Každý stipendista má plný přístup k elektronickým zdrojům Harvardské univerzity, takže prakticky ke všemu, co na internetu někde „visí“. Tisk, kopírování a skenování je neomezené. K tomu přístup k byzantské a předkolumbovské sbírce, ke starým rukopisům. Institut pořádá přednášky a semináře, můžete požádat o pozvání odborníka, který vás zajímá. Každý týden jsou brainstormingové semináře, kde jednotliví badatelé prezentují svůj výzkum a diskutují s ostatními. Pripadá vám to normální? Myslíte, že tak to v akademii chodí? Tak v české rozhodně ne, v rámci kontinentu možná někde. Individualismus a totalní nezájem o předmět výzkumu je u nás do nebe volající, jak popisují dále. Takto systematicky a důsledně se mnou nikdo nepracoval ani v době mých studií! Také tím chci doložit, jak klesly naše požadavky a jak se snadno spokojíme s málem pod tlakem propagandy a strachu, aby mě nevyhodili a že stát nemá na to, abychom měli náležité podmínky k práci.

Dále jsou organizovány i sociální akce a oslavy u příležitosti různých svátků. Je kladen důraz na kolegiální a vědeckou komunikaci, na respekt ke všem, kteří Dumbarton Oaks tvoří. Lidé se oslovují jménem od ředitele po uklízeče v parku.

Institut po vás chce, abyste intenzivně studovali. Na konci předkládáte tzv. report, který má suma sumárum tři sta slov. Nic víc. Byla jsem překvapená, že po mně nikdo nechce žádný rukopis. Dostala jsem jasně najevo, že dostávám čas a pohodu bádát, přemýšlet, tvořit nové myšlenky a znalosti. Psát že můžu až pak. Skutečně jsem svá témata promyslela do hloubky, načítla spoustu literatury a vytvořila rukopis, který přirozeně odevzdám k vydání v Dumbarton Oaks. Moc mě překvapilo, když v uvítacím proslovu řekl ředitel institutu, že máme být sami sebou, nemáme se snažit někomu se zavděčit, naopak máme svobodně říkat, co si myslíme, myslet mimo zaběhanou tradici. Před knihovnou je do žuly vytesaný citát Mildred Bliss, že v dobách dezintegrace jsou humanitní vědy důležitější než cokoli jiného. Humanitní vědec v USA je vědec stejně jako ostatní. Naopak v Evropě je nám stále předhazováno, že jsme nepotřebným, nevýdělečným přívěškem efektivní tržní společnosti.

Totální rozdíl s evropským akademickým prostředím!!! Na mé domovské univerzitě se mě nikdo neptá, co bádám a proč. Musím zajistit dostatek článků v mezinárodních tzv. impaktovaných časopisech, za což dostanu body, které jsou přepočítávány na peníze pro mé pracoviště. Nikoho nezajímá publikování v češtině nebo popularizace vědeckých výsledků. Naopak, to je považováno za mrhání mzdovými prostředky. Dalším kritériem mé úspěšnosti je množství grantů, prostřednictvím kterých tak opět tečou finance na pracoviště. A to hovoříme o státní univerzitě! Studenti univerzitu zajímají jako balíky peněz. Co umí, proč a jak je učíme, to už je úplně jedno. Hlavně, aby bylo PR a studenti se hlásili, protože s každým jedním přijde balíček peněz. Samozřejmě i Harvard, který je plně soukromou institucí, si musí

opatřit finance a jsou to ohromné částky, ale výstupy nejsou v žádném případě překalkulovány na peníze. Počítá se s tím, že do vědy, kam patří i humanitní obory, se musí investovat. Naopak z Masarykovy univerzity jsou vyhazováni lidé, kteří prostě nebyli finančně přínosní!!! Náš výkon je skutečně převáděn na tvrdou měnu a přepočítává se každý rok, což vyplývá z boloňských úmluv EU. Není to nějaká specialitka pouze českého vysokoškolského prostředí, aby si někdo nemyslel. I z toho hlediska chápete, že můj pobyt v USA byl jako život v oáze. Doma musím stále dokazovat, že jsem schopná svůj obor uživit a stále nad sebou cítím Damoklův meč, v USA se mnou jednali s respektem...

Uvedu další příklad: jeden z nejlepších žijících historiků harvardský prof. Michael McCormick měl přednášku pro potencionální sponzory univerzity. V plénu seděli lidé z vlády, kongresu, ambasád, bankéři, akademické špičky. Mike začal slovy: Naše bádání navazuje na klíčové zjištění sovětského byzantologa Alexandra Každana... Chápete, že mi spadla čelist... Následně v přednášce vysvětloval období krize po rozpadu římské říše. Sázel americké elitě jedno varování za druhým. Uzavřel tím, že smysluplná věda musí dávat odpovědi na strategické otázky bez ohledu na to, zda se to někomu líbí nebo ne a že dnes strategické otázky nekłademe, ale prožíváme je na vlastní kůži, a že Harvard smysluplnou historii dělá, jak právě doložil, a tudíž si zaslouží podporu. Sklidil aplaus.

Samozřejmě Harvard a jiné velké univerzity jsou výkladní skříní americké akademie. Na menších univerzitách je to hodně podobné evropskému prostředí. To jsem si ověřila na konferenci Amerického archeologického institutu v lednu 2020, kdy jedna celá sekce konference byla věnována problémům v humanitních vědách na univerzitách. Otevřeně se mluvilo o způsobech financování, studijních programech a jejich kurikulu, vztahu kapitálu, vzdělání a vědy, vztahu politické reprezentace a humanitních věd. Úpadek vzdělání i humanitních věd není problémem jedné univerzity, jednoho regionu, je to problém organicky prorostlý s krizí kapitalismu. Je to systemický problém.

Škola v Americe je veskrze špatná a Američani jsou tlustí blbci

V USA jsem byla s rodinou. Největší šok zažil můj syn, který v necelých 14 nastoupil do americké školy. Moc anglicky neuměl, bál se, ale už přijetí první den bylo velmi pozitivní a motivační. Americký školní rok považuje za nejlepší školní rok, co zažil. Chodil do státní školy (Hardy Middle School). Nejprve je třeba uvést, že základní a střední školy (tedy ročníky 1 až 9) jsou v kompetenci jednotlivých států. Proto jsou mezi americkými školami ohromné rozdíly. Např. D. C. dává na školství cca 5% svého nemalého rozpočtu. Naopak jsou státy jako např. Jižní Karolína, kde je školství v totálním rozkladu. Možná jste zaznamenali dlouhodobě a masové stávky učitelů v tomto státě během školního roku 2018/19. V USA jsou obecně malé studijní kroužky, a to do 20 dětí. Výuka je koncipována tak, že v každém předmětu postu-

pují žáci takovou rychlostí, která jim vyhovuje, které jsou schopní. Proto třeba s jinými dětmi chodí na jazyky, s jinými na matematiku. Škola nefunguje stylem: když nebudeš umět, budeš potrestán, ale za vše, co budeš vědět a budeš znát, budeš pochválený. Motivací není trest, ale pochvala, uznání. Je podporováno přemýšlení nad probíranými jevy. Hodně se diskutuje. I když v pololetí a na konci roku jsou státní testy pro každý ročník, není tak důležitá absolutní známka, ale stupeň pokroku. Každý žák tedy dostane 2 známky: absolutní stupeň znalosti a stupeň pokroku. Učitel nikdy nekritizuje jednoho žáka před celou třídou, ale mezi čtyřma očima. Vždy informuje rodiče. Po týdnu ve škole mi volal synův třídní učitel pan Jo (Čičan), zda se synovi ve škole líbí a nemá stres, že to pro něj musí být velká změna. Byla jsem tak překvapená, že cítil nutně mi vysvětlit, že žák se musí ve škole cítit dobře, aby podal výkon, že stresované děti nemá smysl nic učit a zkoušet. Stejně tak paní tajemnice školy mi kladla na srdce, že jí mám říct cokoliv, co by nějak negativně ovlivňovalo synův pobyt ve škole. Syn, který do té doby odmítal anglicky číst, nepsal, ani nechtěl kreslit, najednou začal psát slohy, číst a psát anglicky, začal po mnoha letech kreslit. Do školy se každý den těšil. Chodil do třídy s dětmi z celého světa. Šikana nebo rasistické výlevy byly úplně mimo množinu reálných bodů. Budování kamarádství, pomoc druhým byly důležité hodnoty.

Syn nepotřeboval žádné pomůcky. Učebnice, výtvarné potřeby i věci na tělocvik dostal od školy. Tělocvik byl mimochodem každý den. Do školy se chodilo důsledně v uniformě. Ráno v 7,30 otevírá tzv. caffeteria, kde si děti mohou dát zadarmo snídaní. Škola začíná v 8.45 čtvrt hodinou s třídním. V 9 začíná výuka. Oběd v jídelně stojí 3 dolary (to je jako hrnek kávy se Starbucks). Na výběr je z pěti jídel. Pokud si chce dítě přinést vlastní jídlo, může si ho ohřát v termoboxu. Výuka končí každý den v půl čtvrté. Následně nabízí různé kroužky, které jsou bezplatné. Škola, byť akademicky velmi náročná, byla úplná pohoda.

V pololetí dostal syn certifikát žáka s největším pokrokem. To se opakovalo na konci roku.

Naše zkušenost není obecná. Jsou velmi chudé a zanedbané školy, jsou pedagogové, kteří se snaží, ale i tací, kterým je všechno jedno. Občas se někde objeví magor, který se dostane do školy a zmasakruje žáky. Ano, ale ani to není to obecná skutečnost. Existuje spousta učitelů, kteří dělají svoji práci, jak nejlépe umí s respektem k žákovi i společnosti.

Podobný přístup jsem zažila i na institutu, kde jsem měla možnost podílet se na výběru stipendistů na další rok. Doktorandi musejí přijet na interview, což jim institut platí, i když letí přes celou zeměkouli. Předseda komise nám kladl na srdce, že se musejí cítit v pohodě, že nás zajímá, jací jsou vědci, co je v nich, jak uvažují. Netestujeme, zda ustojí stresové situace.

Rozdíl ve školství jsem sledovala i na doktorandech, které jsem samozřejmě srovnávala s našimi. Rozdíl by se našlo dost: třeba stupeň zodpovědnosti ke studiu, chápání studia jako investice, ne samozřejmosti. Studium je chápáno

jako privilegium, které si je třeba vážit. Stojí to strašné peníze. Nezodpovědnost může ovlivnit celý další život. Toto vědomí mezi studenty existuje. Studenti se na rozdíl od našich umí perfektně vyjadřovat, vysvětlovat jevy i souvislosti, prezentovat. I já sama jsem cítila, že ústní projev amerických kolegů je mnohem lepší než náš.

Co lidi?

Většina těch, kteří přijedou do Spojených států, je překvapena tím, jak komunikativní Američané jsou. V obchodech, v kavárnách, v metru, na ulici, všude se s vámi dají do řeči. Ptají se a sdělují. Američané jsou velmi pracovití a usilovní lidé. V tom, co dělají, chtějí být dobří. Proto obvykle pracují velmi zodpovědně a neúnavně. To je dáno tradicí i historií.

Kolegové, a to hlavně mladší doktorandi a studenti, se mě často ptali, jaké to bylo v době socialismu. Neměli žádné předsudky. Většina mladých Američanů považuje socialismus za lepší než kapitalismus. Nebojí se diskutovat, argumentovat, vyjádřit svůj názor. Často se baví o politice, o tom, jak je složité přežít a co bude dál. Vnímají (na různém stupni uvědomění), že je zle. Osobně si nevzpomínáme na nikoho, kdo by kapitalismus hájil. Studenti chodili na demonstrace, malovali plakáty...

Dalším mýtem je, že Američané jsou lidé bez historie. Většina však dobře ví, odkud pocházejí jejich předci, kde mají kořeny. Mají povědomí o svých předcích mnohem hlouběji než my.

Dalším mýtem z mého pohledu je, že jsou individualisté. My jsme byli překvapeni, že třeba před svátky se nás ptali i lidé na ulici nebo sousedi, zda máme s kým svátky strávit, zvali nás domů, s kolegy jsme společně vařili. Přivezla jsem si spoustu tradičních amerických receptů, které se vaří v různých rodinách od San Diega po Boston. Konečně jsem pochopila tradiční Halloween a proč je pro Američany důležitý.

Jak to půjde v Americe dál...

Rozhodně nemůžeme říci, že v Americe neexistuje pokrokové nebo mírové, komunistické nebo dělnické hnutí. Doposud se jedná o malé, roztržité, ale velmi aktivní subjekty. To je výsledek teroru v 50. letech, propagandy období studené války a dalších faktorů, které hnutí doslova rozprášily, fyzicky zlikvidovaly. Amerika je země uprchlíků, migrantů. Spojené státy jsou produktem boje proti kolonialismu. Ústava Spojených států byla ve své době nejpokrokovějším státním dokumentem. Na druhé straně samozřejmě stojí otrokářská práce afrického obyvatelstva, později Afroameričanů, likvidace nativních obyvatel hlavně v době nastupující průmyslové revoluce, práce milionů migrantů z Evropy hlavně na konci 19. a na počátku 20. století.

Podotýkám, že jak Martin Luther King, tak třeba Frederic Douglass a další mají svá muzea a pomníky. Den narození Martina Luthera Kinga je dokonce státním svátkem. Nelidskost imperiální dravosti je prezentována v muzeích. Svůj památník má i John Brown ze známé písničky. Harpers Ferry, kde na zbrojnici s hrstkou statečných John Brown zaútočil, je národním parkem, kde je každý domek malým muzeem oslavují-

cím jejich odvalu a oprávněnost boje za rovnoprávnost.

Samozřejmě i ve Spojených státech je mnoho xenofobů a rasistů. Lidí, kteří nechtějí, aby nikdo další do USA migroval za prací. Bojí se o svoji ohlédanou kost. Nakonec to dokládají volební procenta. Otevřený rasismus byl v USA realitou do nedávné minulosti. Možná, že ještě někteří z čtenářů si upamatují bostonské události, kdy došlo k rasistickým útokům na barevné školáky, a to počátkem 80. let. Obecně je rasistické vyjadřování a chování naprosto nepřijatelné.

Velmi výrazné zastoupení marxistů je v humanitních vědách. Řada vědců se k Marxovi hlásí. Nejsou za to ostrakizováni ani považováni za exoty. Je to velký rozdíl mezi evropským statem quo v humanitních vědách a v USA. Američtí humanitní vědci ve své většině neakceptovali státní imperialismus a na univerzitách existuje svoboda myšlení a vyjadřování. Je pravda, že kolegové si stěžují na období George Bushe, kdy cítili tlak v tomto směru, a kdy docházelo k perzekucím z politických důvodů.

Na amerických univerzitách existují katedry dějin SSSR. U nás byly zrušeny snad ještě v listopadu 89. Řada badatelů umí rusky, cestuje do Ruska, studuje archivy. Narazili jsme na současné práce o ekologii raného Sovětského svazu, na práce vyvracející sovětský podíl na katyňské masakru, práce o hospodářství SSSR apod. Mnoho mých amerických kolegů zná archeologii Ruska mnohem lépe než my u nás, kde akademická obec sovětskými a ruskými vědci programově pohrdá.

V archeologii a rané historii, za které mohu s jistotou hovořit, je používání marxistické metodologie a uvědomělé hlášení se k Marxovu odkazu úplně běžné (např. Chris Wickham, John Haldon).

Snažila jsem se také čerpat literaturu o životě v USA v době krize, v 50. letech 20. století. Život ve Státech byl velmi tvrdý. Americký sen byl mýtus. V USA jsme stopovali životní osudy dědečka mého manžela, který byl řeckým imigrantem v USA v letech 1916 až 1929. Tak jsme se dostali třeba do Clevelandu, kde pracoval v továrně na pneumatiky (Good Year). Doporučuji, abyste si přečetli knihu Born to run od Brucea Springteena, která vyšla (pod stejným titulem) i česky, a ve které tato rocková legenda popisuje život na americkém venkově v 50. a 60. letech.

Snažili jsme se zmapovat situaci na americké politické scéně a podařilo se nám být i aktivními. Připojili jsme se k aktivitám organizace Democracy@Work, kterou založil prof. Richard Wolff, marxistický ekonom světového formátu (<https://www.rdwolff.com/>, <https://www.democracyatwork.info/>). Tato organizace pracuje zásadně s dobrovolníky, kteří organizují přednášky, vyučují marxistickou ekonomii, argumentují ve prospěch družstevních aktivit, kde mají družstevníci rozhodující právo a povinnost apod. Systematicky agitují ve prospěch socialismu. Vydávají knihy se základy marxismu (např. Understanding

marxism, 2018), argumentují ve prospěch socialismu (např. Understanding socialism, 2019). Produkcují vzdělávací a informační videa dostupná na jejich stránkách nebo youtube. Nemají stranický aparát. Co propagují, to důsledně aplikují. Existují ve všech větších městech. Většinou jsou to mladí lidé. Toto hnutí se rozrostlo natolik, že ovlivňuje i jiné hráče na politické scéně jako je hlavně Bernard Sanders zvaný **Bernie**.

Systematicky sledujeme jeho postup v předvolebním klání. Hypotézy, které jsme vyslovili v souvislosti s jeho první kandidaturou, se potvrzují. Rozhodně odmítáme interpretovat tohoto politika jako komunistu nebo nějakého mesiáše amerického lidu. On sám se definuje jako socialista, ale je třeba zmínit některé z jeho postulátů. Demokratická strana, za kterou Sanders kandiduje, ale není členem, není levicovou stranou, ale někteří její členové jsou politici, které bychom v Evropě tak označili. Většina kandidátů této strany má podporu velkých firem – finančních kolosů, velkých farmaceutických firem nebo zbrojařů. Sanders financuje svoji kampaň výhradně z peněz drobných přispěvatelů. Buduje hnutí dobrovolníků. Přirozeně nejsme tak naivní, abychom si mysleli, že Sanders změní celou zemi, ale poznamenání hodné je, že jeho zaměření na pracující Američany (ať už jsou to běloši nebo ne, místní nebo čerství imigranti) rezonuje společností. Jeho popularita stoupá každý den. Jeho zásluhou je, že radikalizoval předvolební debatu a nastolil témata, která byla dosud tabu, nebo periferní. Čím dál více pracujících se ztotožňuje s tím, že v nejbogatší zemi světa nemůže ten, který bohatství tvoří, tedy pracující člověk, žít v nejistotě a že není možné čekat, až se bilionáři slítnou, že je třeba jednat. Není sám. V místních zastupitelstvech až po senát se objevují osobnosti hovořící o sociální a ekonomické spravedlnosti. Nejednají se tak na teoretické úrovni. Doprovází to snaha přesvědčit, aby lidé nečekali a jednali. Např. nejmladší členka kongresu Alexandria Ocasio-Cortez (zvaná AOC, Ejousí), kterou ještě budu citovat, a která nespada z nebe. Vzešla z hnutí těch, kteří podporovali Sanderse 2016. Sama uvádí, že v roce 2016 si jako servírka na Manhattanu začala klást otázky, proč si člověk, který pracuje 60 hodin týdně, nezaslouží důstojný život. Nejradikálnější z představitelů tohoto proudu je právě Wolfovo hnutí, které argumentuje pro nutnost nastolení socialismu. I když Sanders nejde tak daleko, Wolfovo působení jej vlastně nadnáší jako polštář.

Hnutí podporující Sanderse nese známky raného revolučního hnutí. Co je možné s jistotou předpovědět, že Sanders volby vyhraje. Co není možné předpovědět, co se dále s hnutím stane. Jistě se projeví všechny logické rozpory mezi revolučním třídním křídlem a oportunisty.

Co sledujeme v USA dnes, odpovídá v mnoha aspektech situaci ve 30. letech, kdy se dostal do vlády prezident Herbert Clark Hoover, kterému se podařilo pře-

svědčit demokratickou stranu, že je třeba dát lidem práci, jinak bude revoluce. Začal tak organizovat státní podniky, státní díla. Donutil magnáty, aby uvolnili alespoň část kapitálu.

Sanders je s pracujícím a jeho zájmy, které považuje za klíčové, ale není naivní. Dobře ví, že pokud chce skutečně donutit superboháče platit, zvýšit minimální mzdu, podpořit školství, zdravotní péči a dostupnost bydlení, pak musí mít za sebou masu přesvědčených a rozhodnutých lidí. Sociální politika však rezonuje Spojenými státy. Slovo nerovnost je chápáno jako něco nepřijatelného, nedůstojného pro 21. století, na rozdíl od nás, kde společnost více méně akceptovala, že nerovnost je odrazem schopnosti a neschopnosti každého jedince.

Prezidenti jako Jefferson, Roosevelt, již zmíněný Hoover, později Obama jsou pro Američany těmi, kteří se snažili o sociální reformy. My sami jsme zažili velmi pozitivní komentáře Obamových reforem, kdy poprvé v dějinách USA se prakticky všem Američanům dostalo přístupu alespoň k základní lékařské péči. Logicky namítáte, že i posledně jmenovaný je reprezentantem americké imperiální politiky, za jeho vlády pokračovaly vojenské zásahy USA, destabilizace různých zemí, vměšování se do politiky suverénních států. S tím se nedá než souhlasit. Moje argumentace necílí k advokacii politiky jednoho nebo druhého reprezentanta amerického kapitálu, demokratů nebo republikánů, ale dokumentuji jasnou touhu pracujících Američanů po sociální spravedlnosti, které zatěžují jejich každodenní život.

Dovolte mi poznámku o Komunistické straně USA. KS USA podpořila prezidenta Obamu, vzdala se samostatné politiky. Nezbylo jim, než být ocasem, který musí jít, kam jde kapitál. Z toho důvo-

du jsou nedůvěryhodní. Dnes stojí opodál. Jejich poslání se chopili jiní. KS zůstala nedůvěryhodná, zakřiknutá politická síla, kterou není ani vidět ani slyšet. Bohužel. Vyplyvají z toho mnohá poučení.

Přirozeně americký systém politické reprezentace nepředstavuje žádný ideál zastupitelské demokracie. Proto také pouze dvě strany bojují o místa v nejvyšších státních orgánech a na prezidentský post. To je Američany vnímáno někdy kriticky, ale spíše jako tradice. Co jsme však jasně zaznamenali v době voleb do senátu a kongresu v roce 2018, byla řada nových tváří ve volbách, hlavně na úrovni státních zastupitelských orgánů. Velmi kladně bylo přijímáno, že se do senátů mnoha zemí propracovala řada pracujících, sociálně smýšlejících lidí, socialistů, obecně levicových lidí, žen a lidí z různých národnostních (nebělošských) skupin. To odráží určité změny v americké společnosti, které se ve volbách mohou projevit pouze částečně, což je samozřejmě dáno tím, kdo může kandidovat a kdo má de iure i de facto možnost volit.

I když jsou USA v úpadku, pořád je to nejbohatší země na světě. Má lidský, technologický, i intelektuální potenciál. Na univerzitách, ve vědě obecně, je patrné, že po dlouhou dobu docházelo k systematickému sbírání mozků. Amerika je země ohromných rozporů, ale jako všude akce vyvolává reakci a určité vzvednutí lidového, dělnického hnutí je možné očekávat. Spíš bych řekla, že se děje. Stávky, které proběhly v minulém roce v Amazonu, v továrnách na auta, učitelů v některých státech ad. to jasně dokládají. Američané od státu nic neočekávají, jako je tomu v Evropě. Jsou zvyklí přiložit ruku ke společnému dílu více než Evropané. Např. právě aktivita a operativnost D@W mě nepřestává udivovat.

Amerika je země, kde se dosud koncentruje ohromný kapitál, který si samozřejmě zajišťuje politiku takovou, která mu vyhovuje, ale na druhou stranu je to země s dělnickou a pokrokovou tradicí. Jak říká rockový zpěvák Tom Morello: jsem hrdý na tuto americkou tradici, Ameriku pracujících mám rád.

Uvědomme si, že rozvoj kapitalistických výrobních vztahů a nárůst kapitálu v Číně, Indii a Brazílii je faktor, který současnému kapitalismu lije krev do žil. Už z tohoto úhlu pohledu jsou nepokoje ve Francii nebo budování hnutí v Americe velmi důležité. Jejich neúspěšnost může mít i pro nás velmi negativní konsekvence.

Situaci v Americe je třeba vnímat třídě. Na jedné straně je americký pracující, který je naším potenciálním spojencem, na druhé kapitál koncentrující se v Americe, složky společnosti, které jej podporují. Je nutné znát sílu a možnosti obou.

Také se uvědomme, že u nás se marxismus a dějiny dělnického hnutí systematicky učily 40 let (dobře nebo špatně, to je jedno, učily se). Alespoň polovina populace tedy ví, kdo byl Marx, zná mezníky dělnické historie bez ohledu na názor každého. A je snad na tom hnutí u nás dobře? Je akceschopné? Jednotné? Má program? Je početné? Ani omylem. Ve Spojených státech se o Marxovi učí stejně jako o kterémkoliv jiném filozofovi. Ti, kteří se k němu hlásí, se museli v tomto směru sami dozdělat, pochopit jej. Jejich přesvědčení stojí na velmi pevných nohách.

Americké lidové hnutí bychom neměli přehlížet. Stejně jako v ČR nejsou všichni Babiš, ani v USA nejsou všichni Trump. Házet všechny Američany do jednoho pytle je nespravedlivé a nacionalistické. Podotýkám, že jsem nebyla na tak dlouhodobě stáží v jiných kapitalistických velmocích jako je Čína nebo Rusko, ke kterým může mít někdo z různých důvodů blíž. Házet všechny lidi žijící v jednom kapitalistickém státě do jednoho pytle je minimálně nacionalistické.

Migranti

Stejně jako jinde ve světě, jako v EU, je jednou z karet reakční politiky problematika migrace. Imigranti jsou obětí i nástroje kapitálu. V samotných státech je ohromné množství těch, kteří pracují za pár dolarů denně, nemají žádná politická, občanská ani sociální práva a ještě jsou Trumpovou politikou předsunováni jako ti, co za všechno špatné v americké společnosti můžou. Podle stejného receptu, jako v Evropě. Na jednu stranu se staví zeď, na druhou stranu jsou tito levní otroci zachránce mnohých amerických firem.

Jak v argumentaci Wolffa, tak Sanderse toto téma rezonuje. Oba argumentují ve prospěch zrovnoprávnění všech pracujících, všech, kteří jsou přítomni ve Spojených státech a Spojené státy tedy tvoří.

Přirozeně, když jedna imperialistická země nebo skupina zemí rozloží, destabilizuje, vysaje zemi jinou, je zřejmé, že jednou z možností (ledaskdy jedinou), jak se postavit k životu, je odejít. Kdo, jak a proč odchází na individuální úrovni, je jiná věc.

V Evropě je podřízení bývalých třídnic sil oficiální propagandě, strach ze ztráty volebních hlasů mnohem silnější než logika věci. Tím se ale i někdejší třídnic subjekty přesouvají na stranu podpory kapitálu bez ohledu na jejich vnitřní přání a touhy.

Domnívám se, že se mi v tomto bodě podařilo prokázat, že problematika migrace je také produktem imperialismu, je jeho politickými představiteli zneužívána proti pracujícím, využívána ve svůj prospěch. Opět to není jenom problém Evropy, nebo jenom některých zemí. Není to výsledek nějakých psychických pohybů některých obyvatel např. Předního východu, některých afrických zemí nebo zemí latinské Ameriky. Je to jev vytvořený a doprovázející globální kapitalismus. Je to jeho zákonitost. Je tedy třeba bojovat proti kapitalismu globálně i na místní úrovni. Úspěch a neúspěch toho

kterého hnutí je životu důležité pro všechny pracující na celém světě. Více než kdy jindy platí verše Johna Donna Komu zvoní hrana? Více než kdy jindy platí Marxovo a Engelsevo Proletáři všech zemí, spojte se.

Na závěr mi dovoluťe mi citovat Alexandriu Ocasio-Cortez, část jejího vystoupení z předvolebního rallye B. Sanderse. Mohla bych citovat mnohem více, mnoho silných míst bychom našli, tak alespoň pár z mnoha:

„Vývoj/rozvoj sám o sobě neznamená nic. My rozhodujeme, jestli se společnost bude rozvíjet. To, že hodiny tikají, neznamená, že se děje vývoj (progres). Musíme za něj bojovat. Musíme požadovat/usilovat o radikálně novou vizi odpovídající století, ve kterém žijeme. To je jádrem toho, za co bojujeme. Víte, co je komické? Slyším na veřejnosti na náměstích, při kampani politiky, že změny reformy jako lékařská péče pro všechny, nová zelená politika, odbourání nerovností v našem právním systému ad. jsou NEREÁLNÉ. A víte, co je na tom právě to komické? Že když se vrátíme do D.C., za zavřenými dveřmi kongresu tito lidé argumentují proti této politice. Ale do očí mi neřeknou, že je to nerealistické. Používají argument, že to nejde, protože bychom prohráli. To tedy neznamená, že my nemůžeme, ale že se bojíme. Bojíme se.

Sama jsem se tolik let v mém životě bála. Bála jsem se, že nebudu mít na nájem na konci měsíce, že onemocním a nemám na lékaře, že mojí mamince vypnou proud. I teď se bojím o babičku v Porto Ricu závislou na kyslíku... A tahle děsná administrativa odmítá participovat na řešení problémů. Mně už je z toho strachu nanic. Chci tyto problémy vyřešit jednou pro vždy a pro všechny. Nesmíme se bát toho, co se stane, když se pokusíme. Musíme se bát toho, co se stane, když se nepokusíme.“

(<https://www.youtube.com/watch?v=QXC-6HIWWZc>)

Věra Klontza-Jaklová

Největší stávka v dějinách světa: 250 milionů indických pracujících

Indie je druhou nejlidnatější zemí světa s přibližně 1,374 miliardami lidí. Více než 928 milionů lidí je v „produktivním věku“ (15 až 64 let; statistika z *worldometers.info*). 8. ledna zastavil práci každý čtvrtý člověk v této věkové skupině - 250 milionů - v dosud největší stávce v dějinách světa.

24hodinová stávka uzavřela bankovníctví, dopravu, maloobchod, veřejné služby, stavebnictví a průmysl v mnoha částech země. Dělníci zablokovali dálnice a železniční tratě svými těly, barikádami a hořícími pneumatikami. Na některých místech byly napadeny policejní automobily a vládní budovy.

Stávka byla připravována tři měsíce. „Vedeme kampaň od září,“ řekla Amarjeet Kaur, generální tajemnice Celoidického kongresu odborových svazů (AITUC) dva dny před stávkou. „Hněv národa vyvrcholil 8. ledna.“ AITUC je jednou z 10 indických federací práce, které společně svolaly „bandh“ (stávku). Kaur předpověděla „úplnou stávku“ v 10 až 15 městech a masivní účast v celé Indii. (*NewsClick*, 6. ledna.)

Stávka byla původně vyvolána 12bodovým programem, protestujícím proti zákonům premiéra Naréndra Módího namířeným proti pracujícím, a proti masivním plánům privatizace, které mají zasáhnout takový národní majetek, jako jsou aéro-

linie, železnice a ropné rafinerie. Další body se týkaly vysoké nezaměstnanosti a inflace ve třetí největší ekonomice světa a požadovaly zvýšení minimální mzdy a důchodů. Dvě třetiny populace žijí za méně než dva dolary denně; téměř polovina z nich je „extrémně chudá“ a žije za 1,25 dolaru denně nebo méně.

Jak uvedla vůdkyně komunistické strany z Dillí Ali Subhashini (*jde o Komunistickou stranu Indie /marxistickou/, pozn. překl.*), „když byla původně tato stávka vyhlášena, měla odrážet hněv proti zákonům namířeným proti pracujícím, a proti výprodeji majetku země. Ale teď je širší, protože nejsou žádná volná pracovní místa. Módí ničí budoucnost mladých lidí.“ (*The Guardian*, 8. ledna.)

Mnoha fotografiím ze stávky vévodí prapory se srpem a kladivem. Stávkující také na transparentech a skandováním vyjadřovali nesouhlas s novelou premiéra Módího zákona o občanství, která odpírá občanství muslimům.

Kaur uvedla, že v některých hospodářských odvětvích se účast na stávkách pohybovala na 90 až 100 procentech. „Dělnická třída je dnes na ulici,“ řekla. Stávka zasáhla celou populaci, včetně velkého počtu pracovníků v odvětví běžných služeb a zemědělců. Hospodářské potíže vedly k medializovaným sebevraždam několika zemědělců.

Celosvětová solidarita

Studentské organizace v Indii i v zahraničí pevně stály za stávkou. Stávka studentů státních škol, bojkotujících vyučování a volajících po dostupném vzdělání, se kryla se stávkou 8. ledna. 21 skupin podepsalo prohlášení solidarity se studenty, včetně „Spojených studentů proti vykořisťovatelským podnikům“ a několik svazů studentů v USA. Indiští studenti v USA plánují demonstrovat v pěti měsících 26. ledna.

Prohlášení odborové solidarity byla zveřejňována ještě před 8. lednem. „Světová odborová federace (SOF), která zastupuje více než 97 milionů pracujících ze 130 zemí na pěti kontinentech, stojí pevně a bojovně na straně indické dělnické třídy a vyjadřuje svou internacionální solidaritu s celoidickou generální stávkou 8. ledna 2020,“ zveřejnila SOF 7. ledna. „Odsuzujeme vládní nacionalistickou strategii rozdělování a fragmentace dělnické třídy na etnickém a náboženském základě, která není jen reakční a nepřijatelná a vrací se ke kolonialistické taktice, ale je také protiústavní.“ (*wftucentral.org*)

Další prohlášení přišla od celosvětových federací stavebních a vzdělávacích pracovníků a Národní unie železničních, námořních a dopravních pracovníků v Británii.

Kapitalistická solidarita s Módím

Chudoba indických mas je přímo spojena s obrovským ziskem amerických společností, které investují v Indii. Patří mezi ně General Motors, Ford, General Electric, Microsoft, Amazon, Pfizer, Coca-Cola a mnoho dalších, kteří vyplácejí otrocké mzdy. Přímé zahraniční investice USA v loňském roce přesáhly 3 miliardy dolarů a tato země je čtvrtým největším obchodním partnerem Indie (*business.mapsofindia.com*).

Miliardářský prezident USA Trump přišel na pódium na akci „Howdy, Modi“ („Ahoj, Módí“) v Houstonu 22. září. Módí ocenil Trumpův „zájem o každého Američana, víru v budoucnost Ameriky a silné odhodlání znovu učinit Ameriku skvělou.“ Trump využil pódium k protimuslimským poznámkám a pochválil Módího za vykonání „skutečně výjimečné práce.“ (*Washington Post*, 22. září.)

Jedna věc by měla být pracujícím a utlačovaným lidem zde v břiše šelmy jasná: V Indii, stejně jako tady, existuje bitva mezi dvěma protichůdnými třídami silami. Náš boj je na straně čtvrt miliardy dělníků, rolníků a studentů, kteří 8. ledna zastavili svou zemi.

Martha Grevatt, 12. ledna 2020
Workers World,
<https://www.workers.org/>

Donald Trump utržený ze řetězu

Vražda vlivného iránského generála Sulejmáního během jeho návštěvy Iráku americkými raketaři odpálenými z dronu na bagdáckém letišti otrásla důvěryhodností amerického prezidenta. Chvějí se americko-iránské vztahy zvláště vyhocené poté, co vloni Trump vypověděl dohodu s Íránem uzavřenou za Trumpova předchůdce Obamy, a to jistě není z amerického pohledu žádný vlastizrádce; vzrůstají obavy zahraničních politiků o svou bezpečnost.

Šlo o první americký vojenský útok na regulárního představitele cizí armády od sestřelení letadla japonského admirála Jamamota, inspirátora a velitele japonského útoku na havajskou základnu USA Pearl Harbour, což se stalo za druhé světové války a oba státy byly ve válečném stavu. Írán ani USA dosud v oficiálně vyhlášené válce nejsou.

Prezident USA, především na sociálních sítích, a následně mnohá buržoazní média spustila pokřik, že generál Sulejmání byl terorista. Ovšem jím řízené jednotky Íránských revolučních gard bojovaly proti Islámskému státu a zasloužily se o mnohá vítězství proti němu na severu Iráku. Po zradě spojeneckých Kurdů loni na podzim americká administrativa odvrhla dalšího spojence a pomáhá tím zpět na nohy rozprášeným silám IS. A již v roce 2001 působil generál Sulejmání v operacích proti Tálibánu v Afghánistánu po boku USA.

Ve vyhrocené atmosféře Trump navíc „zaperlil“, když vyhrožoval americkými útoky na iránské kulturní památky a následně hrozby odvolal; prý nevěděl, že se to nesmí. Zlehčoval také sílu iránské odvety, 38 zraněných amerických vojáků na základnách v Iráku bylo přiznáno až po zhruba dva-

ceti dnech. 27. 1. 2020 na východu Afghánistánu spadlo americké letadlo s vysokými důstojníky CIA, mezi nimiž byl i muž, jenž řídil operace na Blízkém východě a konkrétně i zabití Sulejmáního. Analytička Tereza Spencerová v Parlamentních listech v této souvislosti položila otázku: „Odkud vzal Tálibán příslušnou raketu k sestřelení letadla, na které až dosud neuměl dostřelit?“

Známa novinářka na stránkách iprima.cz také komentovala Trumpovu „dohodu století“, která má prý řešit izraelsko-palestinský konflikt. Podle očekávání s konečnou platností pohřbila jakoukoli vyhlídku na životaschopný palestinský stát. Palestincům přisuzuje roli okupovaného a Izraelem kontrolovaného národa, za což jim slibuje někdy v budoucnu jakýsi bakšiš v podobě ekonomického úplatku. Byla to ironií osudu palestinská samospráva, která žije z amerických i izraelských dotací a dlouhé roky udržovala při virtuálním životě iluzi „dvou států“. Nyní ale Trumpovu dohodu odmítá, neboť jí ani nic jiného nezbyvá. Jedinou reakcí tak zůstává jen nová intifáda. Afghánistán a celý Blízký východ se mění v pohřebiště velmocenských zájmů.

Donald Trump sice může snadno zvítězit v senátní fázi procesu impeachmentu, který ohrožoval jeho očekávané listopadové znovuzvolení. V kombinaci s novými obchodními dohodami i stavem americké ekonomiky jako takové, jsou jeho naděje podle názoru Spencerové opravdu vysoké. Nicméně výbušná situace, kterou Trumpova politika pomohla vytvořit na Blízkém východě, může přimět jeho voličskou základnu otočit se proti němu. Prioritou by nyní tedy mělo být rychle zařadit zpátečku. Jenže už izraelský ministr zahraničí Abba

Eban si kdysi povšiml, že „historie nás učí, že lidé a národy se chovají moudře teprve tehdy, když vyčerpali všechny ostatní možnosti.“

Brexit za dveřmi

Za pár desítek hodin ukončí Británie členství v Evropské unii, jak si přála v referendu většina britských voličů. Premiér Johnson prosadil všechny potřebné zákony po dlouhém patu díky výraznému vítězství v prosincových volbách do Dolní sněmovny. Za neúspěchem labouristů stál zejména nejednotný, váhavý a leckdy proti-

kladný postoj k odchodu z unie, přestože pro brexit hlasovala i většina britských dělníků.

Hrozba rozpadu Spojeného království ovšem zažehnána není. Ve volbách ve Skotsku jednoznačně uspěla Skotská národní strana, která dál prosazuje druhé referendum o nezávislosti Skotska. Britský premiér odmítá, ale držet hrdý národ proti jeho vůli by bylo značně obtížné. Skotové oprávněně namítají, že nejsou dodrženy sliby v souvislosti s prvním referendem z roku 2014. Skotské sympatie k EU se dají vysvětlit také tím, že tradičně již od středověku se spojovali Skoti s nepřáteli Anglie a nyní EU hraje jakoby roli Francie.

Epidemie kontra propaganda

Čínská národní zdravotnická komise varovala, že šíření současného nového typu koronaviru se zrychluje. K 27. lednu bylo podle čínských úřadů evidováno 2816 případů nákazy a 81 mrtvých. Le-

tošný virus je nebezpečnější než byl virus SARS. Nemoc mohou přenést i lidé, kteří netuší, že mají virus v sobě, protože zatím u nich nejsou patrné klasické příznaky jako vysoká teplota a zhoršené dýchání.

Z města Wu-chan, kam virus přenesla divoče žijící zvířata nelegálně prodávaná na jednom z místních trhů, se nemoc rozšířila i do Šanghaje, Pekingu a dalších čínských měst a oblastí a relativně rychle i do zahraničí. Mnohá média včetně veřejnoprávní ČT zneužila epidemie k propagandě proti Čínské lidové republice. Šíří paniku, hrůzu a děs. Představitelé Světové zdravotnické organizace, agentury OSN, naproti tomu po návštěvě Číny uvedli, že Číňané proti nákaze postupují správně a v souladu s mezinárodními předpisy.

Ekonomové Lukáš Kovanda a Štěpán Křeček v Parlamentních listech upozornili, že někteří překupníci na nemoci nehorázně bohatnou, když prodávají ochranné roušky, masky či respirátory až pětkrát draž. Inu, jak známo, kapitalismus dobře vydělá i na válkách a nemocech.

Kdo řídí českou zahraniční politiku?

Kritici prezidenta republiky často obviňují Miloše Zemana, zejména v souvislosti s jeho zahraničními cestami, především do Ruska a Číny, že se snaží řídit českou zahraniční politiku, přestože ta přísluší vládě. Když však do české zahraniční politiky začali zasahovat regionální politici jako pražský primátor a starostové Prahy 6 a Řeporyjí, mlčí nebo jim otevřeně na-

držují. Že by příslovečné „když dva dělají totéž, není to totéž“?

Pražský primátor z Pirátské strany vloni „pirátsky“ potopil smlouvu o spolupráci hlavních měst ČR a ČLR. Starosta Prahy 6 prosazuje navzdory příslušné mezinárodní dohodě odstranění památníku maršála Koněva, podle jeho stoupenců „zločince, který potlačil maďarské povstání“, přesněji maďarskou kontrarevoluci roku 1956. A starosta z Řeporyjí by nejraději přepsal celé dějiny druhé světové války a začal prosazením výstavby pomníku pro vojáky generála Vlasova. Prý pomáhali občanům Prahy za jejich povstání proti hitlerovcům v květnu 1945. Pravda, ve snaze probít se k západním spojencům tak mnozí skutečně učinili, ale ve snaze zachránit si vlastní kůži. Ruskou osvobozenou armádu v čele s Vlasovem založili němečtí nacisté v zajateckých táborech sovětských vojáků, aby bojovala na straně Německa proti Sovětskému svazu. Její příslušníci se dopustili mnoha válečných zločinů, především na sovětských okupovaných územích.

Ze starosty pražských Řeporyjí za ODS Pavla Novotného se rychle stala mediální hvězda. Někteří komentátoři dokonce rádooby vážně psali o tom, že vyhlásil Rusku válku, a tipovali, jak dlouho dokáže odolávat ruské armádě. Na rozdíl od Švejka však k smíchu nebyli. Když pak Pavel Novotný hovořil na lednovém sjezdu ODS, v reportáži na internetu mi připadal mnohem spíše jako vulgární komik než jako místní politik.

Ptáte se, co říká na vměšování regionálních činitelů do zahraniční politiky česká vláda? Důstojně mlčí. A takovou skvadru drží poslanci za KSČM u moci.

Ilja Jihlavský (30. 1. 2020)

Lidová strana Iránu (Tudeh) odsuzuje americký terorismus, vyzývá k míru

Zveřejňujeme prohlášení Lidové strany Iránu (Tudeh) k teroristickému útoku USA na Bagdácké letiště. Spojené státy americké minulý týden započaly další vlnu své agrese, tentokrát namířené proti Iránu. 3. ledna bylo při americkém náletu na mezinárodním letišti v Bagdádu zabito několik lidí, mezi nimi i generál Íránských revolučních gard Kásim Solejmání a důstojník proiránských milic v Iráku Abú Mahdí al-Mohandis. Americký prezident Donald Trump se k útoku veřejně přihlásil a bezostyšně Íránu vyhrožuje ničením jeho kulturních památek, ale i zabíjením nevinných iránských obyvatel. Tento počín americké administrativy je jasným porušením mezinárodního práva a irácké národní suverenity, který může dlouhodobě destabilizovat státy Blízkého východu. Írácký parlament v reakci na teror vyzval ke stažení cizích vojsk, na což americká administrativa reagovala ohlášením navýšení své přítomnosti o další 3 tisíce vojáků. Na zajištění činnosti imperialistů ovšem nesou zodpovědnost i další země NATO a i Česká republika, která zde má vojáky a vojenské policisty. Naši povinností je proto vynaložit všechny dostupné prostředky k zabránění další imperialistické válce a agrese. Při eskalaci tohoto válečného nebezpečí jsou ohroženy především životy obyčejných Íránců a Iráčanů. KSM trvale vyjadřuje svou solidaritu s lidem Blízkého východu čelících imperialismu, požaduje okamžité stažení všech cizích i českých vojáků a vojenských policistů z Iráku a připojuje se k antiimperialistickému odporu ve světě. Krvežíznivá a cynická politika USA musí skončit! V okamžiku, kdy prezident a velitel největší armády světa neváhá veřejně vyhlašovat násilí, je situace opravdu velice vážná. Již dříve jsme zveřejnili prohlášení Světové rady míru pod heslem „Vojenské síly pryč z Iráku - Žádnou válku s Íránem!“

Naléhavá potřeba zvýšit úsilí o zachování míru v regionu a čelit hrozbě riskantní a nebezpečné politiky amerického imperialismu!

Stanovisko Ústředního výboru Lidové strany Iránu

Podle světových médií byli při leteckém útoku blízko Bagdáckého letiště zabiti Kásim Solejmání, velitel jednotek

Quds Íránských revolučních gard, a Abú Mahdí al-Mohandis, hlava Katáib Hizballáh a zástupce velitele Iráckých lidových mobilizačních sil.

Společně s nimi bylo při náletu ve stejném konvoji zabito i několik Íránců, Iráčanů a Libanonců. Atentát na Kásima Solejmáního na příkaz prezidenta USA Donalda Trumpa je jasným porušením irácké národní suverenity a mezinárodního práva a pro region může nepochybně znamenat smrtelná rizika.

Ali Chamenei, nejvyšší představitel režimu v Iránu, po tomto incidentu vydal zprávu, která vyhlásila tři dny veřejného smutku v zemi a zní: „Na zločince, jejichž špinavé ruce jsou poskvrněny jeho (Solejmáního) krví a krví dalších hrdinských obětí včerejšího nočního incidentu, čeká krutá pomsta.“

Adel Abdul Mahdí, irácký premiér, odsoudil atentáty na Kásima Solejmáního a Abú Mahdího al-Mohandise a ve svém stanovisku prohlásil nálet na Bagdácké letiště za „nepřátelskou akci“ a útok na územní celistvost této země, což by mohlo vést k válce v Iráku, v regionu i ve světě. Íránské revoluční gardy také v prohlášení varovaly, že zabití Kásima Solejmáního při americkém útoku „v rozporu s jeho úmysly a cílem“ otevře nové fronty proti Spojeným státům a Izraeli v regionu a ve světě.

V posledních měsících Íránská strana Tudeh neustále a opakovaně varovala před hrozbou riskantní politiky amerického imperialismu a jeho spojenců, včetně reakční vlády Saúdské Arábie a rasistické izraelské vlády. Stejně tak varovala i před neopatrnou a intervenční politikou iránského režimu v regionu, včetně Iráku a Libanonu, jež byli v posledních měsících svědky rozsáhlých protestů veřejnosti proti zahraničním zásahům, a zejména proti zásahu iránského režimu.

Íránská strana Tudeh, při odsouzení tohoto teroristického činu ze strany Trumpovy administrativy - což je známkou jeho zjevné neucty k mezinárodnímu právu - je přesvědčena, že je třeba vyvinout veškeré úsilí, aby se zabránilo eskalaci krize v oblasti a zvyšování napětí vedoucího k nebezpečným vojenským konfliktům.

Je také nezbytné zdůraznit, že válečné a vojenské konflikty v regionu budou přínosem pouze pro ty nejreakčnejší a protilidové síly v regionu a po celém světě. Budou proti zájmům národa a pracujícího lidu.

Zásah Trumpovy administrativy se stal v době, kdy je na pokraji impeachmentu v americkém Senátu kvůli jeho zneužívání moci, a Američany čeká volební rok.

V Iránu se náš lid, který dobře ví, jaké katastrofy působila v minulosti válka v naší vlasti, vždy obával hrozby další války. Vyhlášení národní pohotovosti a válečného stavu v Iránu - v okamžiku, kdy znamenalo rostoucí lidové hnutí v posledních měsících pro teokratický režim vážnou výzvu - poslouží jako záminka k posílení atmosféry represí a teroru v Iránu.

Výjimečný stav v zemi povede k přísnějším a tvrdším podmínkám pro jakékoli vyjádření názoru a k horším důsledkům za taková vyjádření.

V kontrastu k postojům sil jako jsou monarchisté a Lidová mudžahedini - kteří hrají roli agentů Trumpovy administrativy a žádají americkou vojenskou intervenci proti naší zemi - naše strana ukazuje, že zintenzivnění vojenských konfliktů zajisté poškodí lid Iránu a Iráku více než cokoliv jiného.

Je to právě lid, kdo se po léta stává hlavní obětí politiky reakčních sil a amerického imperialismu.

Íránská strana Tudeh vyzývá všechny pokrokové, svobodomyšlné a mírumilovné síly Iránu, regionu a celého světa, aby pokračovaly ve své mobilizaci světového veřejného mínění proti stupňování napětí a proti nebezpečným a smrtícím vojenským konfliktům v regionu.

Reakčním a protilidovým vůdcům vládnoucího režimu v Iránu a USA nesmí být dovoleno znovu vehnat oblast Blízkého východu do ohně a krve další katastrofální války.

Nanejvýš důležitý je zápas o zachování míru a za zastavení válečných štváčů v oblasti Blízkého východu s cílem hájit zájmy iránského pracujícího lidu a národa.

Ústřední výbor Lidové strany Iránu (Tudeh)

*3. ledna 2020
(překlad KSM)*

Stanovisko OV KSČM Praha 1

Současný stav uvnitř strany není příliš radostný. Vedení strany se holedbá úspěšnou politikou, jejímž základem je podpora vlády ANO a ČSSD. Tuto politiku považuje dokonce za minimální program strany, jako by nechtělo vidět, že jde o politiku především v zájmu buržoazie, kterou KSČM může podporovat ve dvou ohledech: zaprvé ve snaze zabránit návratu nejreakčnějších politických sil buržoazie k moci, a zadruhé, ve snaze podpořit politiku vlády v těch krocích, kterými jde naproti levicové a vlastenecké veřejnosti. Ve všech dalších aspektech by vedení strany mělo na vládu vyvíjet tlak zleva, což však evidentně nečiní.

Místo toho, aby na konkrétních faktech dnes a denně ukazovalo, jak zisková ekonomika mrhá materiálními statky i lidskou prací, jak rozevírá nůžky mezi bohatými a chudými, zůstává vykořisťování, devastuje mezilidské vztahy a otevírá cestu k hospodářské krizi, jak ničí životní prostředí, vyvolává ve světě ohniska napětí, migrační krizi a stojí u zrodu válek, místo toho, aby na pořad dne stavělo otázku historické nutnosti přeměny ziskové ekonomiky v ekonomiku času, setrvává i nadále ve své pragmatické politice.

Vedení strany rovněž aktivně nevystupuje proti rostoucí antikomunistické hysterii. Vzdalo boj, který se rozhořel u příležitosti třicátého výročí státního převratu v Československu. Místo toho, aby po organizátorech antikomunistické kampaně požadovalo vystavení účtu konkrétních „úspěchů“, které společnost za uplynulých třicet let dosáhla v oblasti průmyslu, zemědělství, školství, zdravotnictví, kultury, dopravy, v sociální sféře a dalších oblastech, zmožilo se jen na bezzubé stanovisko.

MLčí o novém paradigmatu druhé světové války, které vytvářejí buržoázní falzifikátoři dějin, v němž se mění osvoboditelská role Rudé armády na roli dobovačnou. Energicky nevystupuje proti fašistickým tendencím pramenícím z tohoto paradigmatu, které ústí do poškozování památníků Rudé armády v Ostravě a Brně, do snahy radních Prahy 6 odstranit sochu maršála Koněva z Náměstí Interbrigád a do iniciativy radních pražských Řeporyjí postavit pomník vlasovcům.

Vše nasvědčuje tomu, že současné vedení KSČM boj s kapitalismem vzdává. To ostatně dokumentuje i oficiální návrh nového programu KSČM, který byl předložen k předsjezdové diskusi.

V něm není socialismus prezentován jako přechod od společnosti třídní ke společnosti beztřídní, jako dialekticky se vyvíjející proces, nýbrž jako cosi statického, metafyzického a jednou pro vždy daného. Jeho ekonomická základ nebudou schopni v prostředí plurality a rovnoprávnosti vlastnických forem výrobních prostředků odstranit zbožní výrobu a vytvořit podmínky pro vznik ekonomiky času. Naopak. Oběh zboží za existence politického systému jakési všeobjímající demokracie povede nevyhnutelně takovýto socialismus k obnovení kapitalismu.

Absence teorie dialektického a historického materialismu v politice současného vedení KSČM přináší trpké plody celé straně, což se projevuje nejen ve volebních výsledcích, ale i ve stárnoucí členské základně. Mladší členové strany buď se znechucením ze strany odcházejí, nebo otupují svůj materialistický pohled a podléhají idealistickým tendencím.

Z výše uvedených důvodů proto OV KSČM Prahy 1 v souladu se závěry obvodní konference z 16. prosince 2019 si je vědom, že nemají-li se negativní tendence uvnitř KSČM prohlubovat, pak XI. sjezd strany musí zvolit zcela jiné vedení s komunistickým programem. Bez tohoto radikálního obratu skončí KSČM v propadlišti dějin.

V Praze, dne 22. ledna 2020

KSČM před XI. sjezdem

Návrh publikovat stanovisko OV KSČM Praha 1 k situaci ve straně z 22. 1. 2020, vyvolal mezi spolupracovníky naší redakce bouřlivou diskusi. Ačkoli dokument v celku správně, pravdivě a objektivně hodnotí poměry v KSČM, někteří soudruzi, zejména mladší, odmítají zabývat se KSČM. Tvrdí, že jde o buržoázní stranu a je prý zbytečné o ní hovořit a psát. O jiných buržoázních stranách také nepíšeme.

Nesouhlasím s takovými názory. Jednak občas píšeme o všech stranách politického spektra, zejména o ANO a ČSSD, abychom demaskovali důsledky jejich politiky na pracující, jednak proto, že odhalovat příčiny a dopady reformismu v komunistickém hnutí patří mezi nejdůležitější úkoly našeho listu.

Jeden z diskutujících napsal: „Každé vedení KSČM od jejího založení objektivně „vzdalo“ boj proti kapitalismu a tím jeho existenci i podpořilo. Důvod je prostý. Charakter strany odpovídá tomu, jaké má od začátku až dodnes vedení.“ V tom má autor bezpochyby pravdu. Proč ji však sám zpochybňuje? Cituji: „Neustálá kritika „vedení“ na čtenáře působí zmateně. Co je to za stranu, ve které „vedení“ už 30 let provádí jakousi samostatnou politiku, nezávislou na charakteru strany a vůli a přesvědčení členské základny.“

DIALOG V „DIALOGU“

V korespondenci k dané otázce jsem našel i odpověď: „Vznik KSČM i její program byl poznamenán atmosférou doby. Kdyby se strana vzepřela, byla by zakázána a připravena o všechny materiální prostředky. Do čela se dostali reformisté a situaci využili poražení osmašedesátníci a pevně se přisáhlí na vedení. Statisíce soupudníků a zrádců okamžitě stranu opustilo, a to i přes její poddajnou politiku. Ale mimo ně ve straně zůstali i povětiví komunisté, byť možná méně teoreticky vybavení, a ty házíte s Filipem a Dolejšem do jednoho pytle. Vezmeme-li v úvahu, jak je „demokraticky“ deformován výběr kandidátů na sjezd, musí být pozorovateli jasné, že Filip nemá v členské základně většinu, ale před sjezdem se i média zapojí.“

Patřím mezi pamětníky, kteří stáli u zrodu našeho listu. Vzpomínám na poslední tiskovou konferenci bývalého předsedy Jiřího Svobody. Před novináři nejružnější politické orientace mával „Dialogem“ a hřimal, že s takovými „stalinisty“ nemůže mít nic společného. I na mnohé další představitele KSČM působil náš list jako červený hadr na býka. Důsledkem byla snaha administrativně zrušit nebo aspoň omezit jim nepohodlný časopis. Vykázali nás z budovy ÚV KSČM, zakazovali distribuci na akcích KSČM. Přezili jsme především díky podpoře čtenářů a na ty bychom ve svých diskusích nikdy neměli zapomínat.

Vzpomínám na agitaci před vnitrostranickým referendem o změně názvu strany. Radovali jsme se tenkrát, že se podařilo uchovat komunistický název, aniž jsme tehdy většinou tušili, jak obratně dokáží reformisté vnutit KSČM nekomunistický charakter i program. Po celou dobu časopisu jsme s tímto reformistickým proudem bojovali a potřeba tohoto boje neustává, i když se mnozí z nás rozešli nebo rozejdou s KSČM. Situace v KSČM není černobílá. Mnohokrát jsme kritizovali teorii i praxi reformistů, odhalovali skandály členů představitelů i některých poslanců. K nekalým praktikám škůdců dobrého jména komunistů z nedávných let v poslední době

zejména patří i případ z Libereckého kraje, který 16. 1. 2020 popsala Severočeská pravda: „Policie došla k závěru, že krajská zastupitelka za KSČM Pavlína Nováková Hrabáková inkasovala od firmy BusLine 20 tisíc korun. Při vyšetřování rozsáhlé korupční kauzy na severu Čech policisté odhalili, jak vlivný podnikatel v dopravě Jiří Vařil udržoval kontakty s místními politiky. V případě již policie obvinila 17 lidí a 14 firem a úplatky vyčísli na 18,4 milionu Kč. Podnikatel v jednom z odposlechnutých rozhovorů političce komunistické strany oznámil, že už jí firma BusLine nemůže platit 20 tisíc Kč, protože má potíže se zakázkami od Libereckého kraje. Dohodli, že bude dostávat 10 tisíc od další z Vařilových firem Rybratexu.“

Na druhé straně v KSČM z různých důvodů zůstávají i soudruzi marxisticko-leninské orientace. To ani o nich, často čtenáři našeho listu, nemáme psát? Komu se hodí taková pštrosí politika?

V mnoha svých příspěvcích jsem kritizoval KSČM jako stranu s komunistickým názvem, ale nekomunistickým programem a s nekomunistickými praktikami. Zároveň jsem vyjádřil názor, že obrátit kurz od nekomunistické teorie i praxe KSČM již nebude možné. Soudruzi z OV KSČM Praha 1 soudí opak. Držím jim palce, i když příliš nevěřím v úspěch. Ovšem i v tom případě takové úsilí nebude zcela marné, může opětovně demaskovat tvůrce a nositele nemarxistických trendů v KSČM.

Ilja Jihlavský

Z jednoho diskusního vystoupení na 9. zasedání ÚV KSČM

Máme čtyři měsíce do sjezdu a jsme rok a půl před 100. výročí založení naší strany, která toho této zemi přinesla tolik dobrého.

Proto několik poznámek k tomu, jak na tom jsme a jakou máme perspektivu.

Všichni víme, že ta situace je povážlivě kritická a výhled málo povzbudivý. Jedno anglické přísloví říká: *Je chyba nevěřit, že čert je tak černý, jak ho malují!*

Zopakuju větu z článku prof. Krejčího po posledních volbách, která už zdomácněla na internetu: „*Jak si vysvětlit, že po tolika porážkách vedení KSČM a ČSSD nedokážou samy odstoupit, aby otevřely prostor pro naději... a že stranický aktiv neumí tato vedení odvolat a nahradit?*“

A o tom to je! Široký funkcionářský aktiv – ležící, spící – včetně tohoto slovnitého orgánu (až na několik „narušitelů pořádku“), ukázněně a odevzdaně odmává vše, co mu je předloženo.

Jenže, vážení, dvanáctá už odbila. Vytrácíme se z obecného povědomí. Lidé o nás už moc nemluví!

Strana reaguje málo, pomalu a ustrašeně. Ke kontraverzním tématům – jako např. srpen 1968, nebo nedávné výročí listopadového převratu – raději mlčí, anebo skoro mlčí.

Namísto toho, aby urputně bojovala o svou pravdu a získávala pro ni většinu společnosti. Argumentů je nepřehledně, poskytuje je každé odvětví národního hospodářství a každá stránka života společnosti. Bylo třeba se postavit té hysterii a překrucování faktů. A to včas!

To KSS alespoň uspořádala antioslavu 30. výročí a J. Hrdlička promluvil z památníku SNP v Banské Bystrici k několika stovkám přítomných.

„*I ti bosí Habešané se bránili...*“ Nemusíme se přesvědčovat, že **obraz strany** dnes rozhodujícím způsobem tvoří a

ovlivňuje její vedení, poslanecký klub a postava lídra.

Opakujeme neustále refrén o sedmi podminekách podpory vlády. Nic proti nim, ale byly vybrány a vyjednány tak trochu proto, aby s nimi A. Babiš neměl větší problémy a mohl nám velkoryse ustoupit.

V otázce zahraničních misí a peněz pro armádu jsme už umírněnější. Při projednávání Zpráv o činnosti České televize jsme také nezazářili. Kolem 900 Kč důchodcům je spousta řeči a sebechvály, ale že poslancům opět přibude cca desetinásobek, o tom se skromně mlčí. V příkladech by se dalo pokračovat. Lidé to vnímají, jsou na to citliví, tady by šlo získávat ztracený kredit.

Návrh zákona o neziskovkách, zdá se, předloží SPD, ačkoli máme usnesení ÚV z března 2018, aby takový návrh zákona byl připraven a předložen Sněmovně do konce roku 2018. A strana – jak správně říká předseda – se řídí usneseními. Pokud se Okamurovci anebo Trikolóra vlamují do otevřených dveří, je to třeba rychle a jasně říct. Myslím, že to má v gesci Stanislav Grospič, a to je člověk odpovědný, takže třeba o tom – ke své škodě – jen málo mluvíme!

Neziskovky – ty politické – pracující v cílím zájmu a žoldu, zpravidla Sörösovém, krok za krokem zvyšují tlak a mění situaci. Oslabují stát, prepisují dějiny, vytrhávají z kořenů tradice a morálku, zesměšňují vše národní a vlastenecké a stále brutálnější útočí na ty, kteří jim nevyhovují.

Čekat není na co!

A tak to je i se stranou. Je třeba zkusit, zda je ještě možno stranu oživit, aktivizovat, obnovit její komunistický charakter.

Krátce ocituju z projevu, který na říjnovém zasedání přednesl předseda skutečné komunistické strany Gennadij Zjuganov. Projev, v překladu Karla Kluze, hojně běhá po internetu a najdete ho i na stránkách KSM. Neuškodí, když si ho přečtete celý, budete překvapeni! Cituji z vystoupení:

„*Dlouhodobé členství v parlamentech a zákonodárných sborech vede k vytvoření stranické aristokracie, této „prokleté kasty“, jak ji obrazně nazval Stalin. To nebezpečí je ale reálné. Představte si člověka, který sedí 15 až 20 let v parlamentě. Stane se to pro něj způsobem života, kterého se zdaleka ne všichni chtějí vzdát...*“

Nastala doba tvorby nových zásad pro utváření poslaneckého sboru KPRF. Musí dojít k rotaci kádrů, při dodržení zásady kontinuity.

Něco jiného je zvolení v jednomandátových obvodech (u nás Senát). Má-li tento člověk zaslouženou autoritu, pak ho lidé zvolí opakovaně, a to je v pořádku. V mimořádných případech může strana učinit výjimku. Ve všech ostatních případech by mělo být právo kandidovat omezeno pouze na dvě funkční období.“

Myslím si a říkám něco podobného už dobrých 15 let a pochvaly jsem se nedočkal. Ale toto je racionální cesta a vedla by k ozdravení a okysličení strany, dala by vyrůst novým kádrům.

Takže alespoň tolik ve vymezeném čase. Situace není dobrá a je třeba pokusit se stranu zachránit. **Nenechat to tak!**

Jak kdysi v podobné situaci řekl slovenský básník, kulturní činitel a politik Miroslav Válek:

„**Možno nebudeme všetci vinní. Ale budeme všetci odpovední!**“

Přemýšlejte, prosím, o tom!

Lidé, naši případní voliči, by ocenili, kdybychom důrazně a nekompromisně tlačili na vládu, kterou podporujeme, aby stát – všemi nástroji, které má – krotil inflaci, která se utrhla ze řetězu.

Vrstva bohatých to necítí, mají dost, a když, tak si přidávají!

Karel Klímša

Významná výročí roku 2020

- 30 let časopisu Dialog * otázky * odpovědi

- 150 let od narození Vladimíra Iljiče Lenina

- 75 let od vítězství sovětského lidu nad fašistickým Německem

- 200 let od narození a 125 let od úmrtí Bedřicha Engelse

List Radical Women je hrdý na to, že pomáhá šířit tuto vážnou obžalobu diskriminace pohlaví v guatemalské levici, předloženou ženou - revolucionářkou a zdravotnicí. (Částečně zkráceno.)

Politicko-stranická účast v levici se zdánlivě týká členek společenských a všelidových organizací. Já považuji za zásadní, že ženy diskutují a rozebírají, jak v tomto tisíciletí dostat feministická jednání na pořad dne.

Její obavy se zdají být oprávněné, když dojde na otázku moci, základ patriarchální kultury, bez „starých strukturálních forem“ guerillových organizací, s vojenskou a hierarchickou tradicí. V těchto skupinách přešel základní typ (způsob) boje od ozbrojeného boje k hlasovacím urnám, ale politic-

ká praxe založená na konspiraci, sektářství a pomluvách zůstává nedotčena, neboť převládá mužská, dospělá, městská a nepůvodní populace.

Toto nastává též v nepolitických a společenských organizacích, a to i v ženských, jakožto součást politické nutnosti udržet status quo. Tyto praktiky je nezbytné přehodnotit, navrhnout jiné a začít je používat.

Jako žena angažovaná ve stranické politice si myslím, že strana může být důležitým nástrojem (i když ne jediným), který přinese hluboké společenské změny a přesuny tím, že získá kontrolu nad státem.

Stranická práce je stěžejní, stejně jako budování všelidové moci a komunity organizované v oblasti

zdraví, vody, přírodních zdrojů, života. Tato hnutí musí být posilována společnou prací s občanskými organizacemi a levicovými stranami na společných problémech a předmětech zájmu.

Spoluúčast žen ve z hlediska pohlaví smíšeném prostředí nebo ve vztahu se stranickými soudruhy (což může zahrnovat i osobní partnery) je obtížná, neboť nám nejsou poskytovány stejné příležitosti.

Žena, zvláště je-li mladá, může být týrána za to, že přemýšlí, za to, že je soběstačná a nezávislá, za to, že má své vlastní nápady a inovační politické návrhy založené na přesvědčení, povinnosti a revolučních zásadách. Může být týrána sexuálním obtěžováním, neloajální konkurencí, pomluvami, napá-

dáním, agresivitou a spiknutím, a diskreditována předáky skupin.

Politický talent a schopnosti žen se tudíž stávají v očích ostatních lidí produktem šarmu, koketérie a manipulace, jež jsou „pro ženy typické“.

Naše zkušenosti a spoluúčast mohou být též přičítány „mece-nášům, lektorům a mentorům“, kteří se těší legitimitě. To vše je proto, že ohrožujeme moc nastolených vůdců a zastihujeme je, způsobuje takto deziluzi tím, co je považováno za odlišný druh návrhu.

Je nezbytné přemýšlet o historickém revolučním projektu levice, který zahrne všechny tendence včetně feminizmu. Tento projekt

musí pochopit, jak neoliberalní ekonomický model přímo zasahuje (ovlivňuje) životy žen, především žen domorodých a venkovanek. Měl by též obžalovat koloniizační strategii USA.

Levicové organizace musí bojovat za revoluci zevnitř, mají-li přinést společenskou změnu. Musí též navrhnout nové cesty užití moci, a podpořit rovnoprávnost a respektování odlišnosti. Toto musí být učiněno v prostředí, jež bude ženám nakloněno, aby byly odhalovány praktiky, které jsou prosazovány dominantní ideologií pomocí mocenských vztahů.

Překlad anglické verze úvahy Vladimír Sedláček

Ve věku sto let zemřela korejská revolucionářka Hwang Sun Hui

Poslankyně Nejvyššího lidového shromáždění KLDK, ředitelka Muzea korejské revoluce a protijaponská revolucionářka soudružka Hwang Sun Hui zemřela 17. ledna 2020 v důsledku respiračního selhání ve sto letech věku.

Hwang Sun Hui, narozená 3. května 1919 v rodině chudého rolníka ve vsi Helong-ri v okrese Jandži v Číně, působila v dětském oddíle a Komunistickém svazu mládeže Koreje a v listopadu 1935 vstoupila do Korejské lidové revoluční armády a až do osvobození vlasti se po 10 let účastnila ozbrojeného boje proti japonským imperialistům. Kromě účasti ve vlastním ozbrojeném boji měla na starosti šití, vaření a ošetřování zraněných bojovníků.

Její pozdější manžel Rju Kjong Su (1915 – 1958), s nímž se seznámila v letech partyzánských bojů, se zapljal do dějin korejské revoluce především jako velitel 105. soulské gardové tankové divize Korejské lidové armády, později po něm pojmenované, která 28. 6. 1950 osvobodila Soul.

Po vítězství nad agresí amerických imperialistických agresorů a jejich příslušovačů pracovala Hwang Sun Hui jako předsedkyně Demokratického svazu žen Koreje provincie Rjangan v Hjesanu. Po ukončení studia na **Kim Ir Senově** vyšší stranické škole od února 1965 byla zaměstnankyní (později ředitelkou) Muzea korejské revoluce, od září 1961 kandidátkou Ústředního výboru Korejské strany práce, od října 1966 do září 2010 členkou ústřed-

ního výboru strany a od 3. svolání Nejvyššího lidového shromáždění KLDK v roce 1962 až do své smrti pracovala jako jeho poslankyně.

Byla nositelkou vysokých stranických a státních vyznamenání, mezi nimi Řádu **Kim Ir Sena**, Řádu **Kim Čong Ila**, titulu Dvojnásobného hrdiny KLDK a Hrdiny práce.

Památku zesnulé uctil 18. ledna poklonou v sále s katedrálou předseda **Kim Čong Un** spolu s manželkou Ri Sol Džu a devíti místopředsedy Korejské strany práce. 19. ledna byly ostatky soudružky Hwang Sun Hui uloženy do společného hrobu s jejím manželem Rju Kjong Su na hřbitově revolucionářů Tesongsan v Pchjongjangu.

Leopold Vejr

Lidová Korea má skvělou budoucnost pod praporem soběstačnosti

Nedávno se USA neúspěšně pokusily znovu zahájit rozhovory s Korejskou lidově demokratickou republikou. Zdálo se, že americký prezident to zamýšlel blahopřáním k narozeninám nejvyššímu vůdci KLDK maršálu **Kim Čong Unovi**, čímž by usnadnil návrat KLDK k jednacímu stolu. To bylo ze strany USA zbožným přáním a skutečnou iluzí. Přísnou odpovědí KLDK bylo prohlášení poradce Ministerstva zahraničí KLDK Kim Kje Gwana, bývalého jaderného vyjednavče KLDK, který řekl, že „USA jsme byli oklamáni a vedli jsme s nimi dialog více než rok a půl, a byl to pro nás ztracený čas.“

Přestože předseda Kim Čong Un má ohledně prezidenta Trumpa dobré osobní pocity, jsou v pravém slova smyslu „osobní“. Předseda Komise pro státní záležitosti nebude jednat o státních záležitostech na základě takových osobních pocitů, protože zastupuje náš stát a jeho zájmy.

Je jasné, že už nikdy nebudeme ztrácet čas a sedat na lep americkému podvodu jako v minulosti. Nikdy se nebudou konat taková jednání jako to ve Vietnamu, ve kterém jsme navrhli výměnu základu jaderného zařízení země za zrušení některých sankcí OSN ve snaze alespoň trochu zmírnit utrpení mírumilovného lidu.

Není třeba, abychom se účastnili takových rozhovorů, ve kterých existuje pouze jednostranný tlak, a nechceme při jednáních jako obchodníci vyměňovat něco za něco.“ (Prohlášení vydané poradcem Ministerstva zahraničí KLDK.)

Toto prohlášení objasnilo spravedlivý a principiální postoj, nezávislý antiimperialistický postoj KLDK. KLDK si nebude libovat v obchodních dohodách s americkým imperialismem. Trump pravděpodobně vidí mezinárodní vztahy v rámci obchodních dohod, ale KLDK jedná ze svých nejvyšších zájmů, aby hájila svou nezávislost a svůj socialistický systém. KLDK není jako některé odbory v kapitalistických zemích, které vyjednávají s vedením a prodávají přitom zájmy svých členů.

Od 28. do 31. prosince 2019 se konalo historické 5. zasedání 7. Ústředního výboru Korejské strany práce, které rozhodovalo o otázkách vnitřní a vnější politiky. Tohoto jednání se zúčastnili všichni členové a náhradníci Ústředního výboru KSP, a také pozorovatelé z ministerstev a institucí, takže to vlastně byl jakýsi menší sjezd KSP. Na zasedání maršál **Kim Čong Un** vyjásnil postoj KLDK k otázce dialogu s USA a řekl, že „USA v poslední době hovořily o pokračujícím dialogu a obnově dialogu, ale nikoli pro zrušení nepřátelské politiky vůči Koreji, zlepšení vztahů a vyřešení problémů, nýbrž ke klidnému překonání lhůty stanovené naším státem v této špatné situaci - do konce roku, a k získání času, aby se vyhnuly smrtelnému úderu.“

USA na jedné straně hovoří o dialogu a na druhé straně otevřeněji lpějí na provokativních vojensko-politických a ekonomických intrikách, aby naši republiku úplně zaškrtily a potlačily. To je licoměrné chování loupežných USA.

V žádném případě nedovolíme drzým USA, aby zneužívaly korejsko-americký dialog pro nečestné cíle, a přejdeme k šokujícímu praktickému jednání, abychom je donutili zaplatit za utrpení našeho lidu a dosud potlačovaný rozvoj.“

To je nanejvýš bojovná, ale realistická linie. KLDK nebyla Spojenými státy oklamána. USA zahájily vyjednávání s nanejvýš nečestným úmyslem a nechtěly skutečně zlepšit vztahy s KLDK. Skutečným úmyslem USA v rozhovorech bylo „zopakovat Libyi“ a tlačit KLDK do nerovného, jednostranného jaderného odzbrojení, stejně jak to imperialisté učinili s bývalou Velkou libyjskou arabskou lidovou socialistickou džamáhírijí, jejíž vůdce plukovník Kaddáfí zničil rodící se jaderný program země a dokonce předal její materiály USA, a pošetile věřil, že vůdci imperialistického tábora jako Clinton, Blair a Berlusconi jsou jeho nejlepší přátelé a pomohou Libyi. Výsledkem bylo, že osm let poté, co plukovník Kaddáfí jednostranně odzbrojil, byl

zabit a Libye ležela v troskách a stala se zotročenou kolonií imperialistů.

Skrytým záměrem Trumpa a imperialistů USA v jejich rozhovorech s KLDK nebylo jen jednostranné odzbrojení KLDK, ale i demontáž jejího socialistického systému. Trump se pokoušel svádět nejvyšší vedení KLDK příběhy o prosperitě a dokonce i videi. V minulosti imperialisté podvedli slabé revizionistické vůdce bývalých socialistických zemí, aby rozebrali socialistický systém. Sousední země KLDK, která říká, že buduje socialismus, má kapitalistické odpadky jako McDonalds blízko revolučních pamětihodností. KLDK je však vedena velkou myšlenkou čučche a duchem soběstačnosti, je vedena váženým maršálem Kim Čong Unem, který, i když projevil ochotu řešit vztahy mezi KLDK a USA mírumilovně, prohlédl intriky a úklady USA, aniž by se v nejmenším nechal oklamat falešným mírem ze strany USA. Mnoho nečestných, špinavých a prohnitých nepřátel čučche doufalo, že summit KLDK-USA budou začátkem konce socialismu čučche, že KLDK bude následovat dvě velké socialistické země dolů po kluzkém svahu ke zničení a zapomnění, dokonce i někteří přátelé čučchejské Koreje byli neklidní a obávali se, co by se mohlo KLDK stát, ale ta zůstala věrná svým zásadám a nekapitulovala.

Jak řekl maršál Kim Čong Un, „je pravda, že naléhavě potřebujeme příznivé prostředí zahraniční politiky pro hospodářskou výstavbu, ale nikdy nemůžeme prodat svou důstojnost, kterou jsme dosud bránili jako svůj život, v naději na úžasnou změnu.“

Lidová Korea nepotřebuje McDonalds, KFC, Burger King, Starbucks, Coca-Colu, Pepsi-Colu ani jakýkoli jiný toxický a dekadentní odpad imperialismu. Korejský národ existoval dávno před vznikem Spojených států. KLDK může existovat bez USA. KLDK skutečně prosperovala i přes téměř 70 let nepřetržitě blokady a sankcí USA. Uplatněním myšlenky čučche a bojem v duchu soběstačnosti se zařatými zuby industrializovala koncem 50. let,

její tempo růstu dosahovalo 36 % ročně a každých 14 minut byl postaven jeden byt. KLDK pádila vpřed rychlostí Čchollima (mýtický kůň, který dokázal za jeden den překonat 1 000 ri neboli 400 kilometrů). Nyní Korejci pod vedením maršála **Kim Čong Una** vytvořili novou rychlost Mallima (kůň, který uletí 4 000 kilometrů denně). Koncem 50. let se KLDK také stala soběstačnou v obilí.

Maršál **Kim Čong Un** správně zdůraznil na 5. plenárním zasedání 7. Ústředního výboru KSP: „Čím více posílíme svou vlastní sílu, tím cennější bohatství soběstačnosti a samostatného rozvoje vytvoříme, a tím nepřátelé zažijí ještě větší úzkost a den vítězství socialismu přijde rychleji.“

Soběstačnost je skutečnou tajnou zbraní čučchejské Koreje, tisíckrát silnější než jaderné zbraně. Soběstačnost velmi silně zasáhne imperialisty. Čučchejská Korea se nyní vydává svou vlastní cestou, se soběstačností a spoléháním na vlastní síly. Korejský lid si pod vztyčeným praporem samostatnosti, soběstačnosti a čučche vybuduje pod vedením drahého váženého maršála **Kim Čong Una** ještě skvělejší a silnější socialistickou zemi čučche, krásný socialistický ráj. Smích šťastného korejského lidu ohluší imperialisty a přivede je k zoufalství! KLDK velkou a vzkvétající budoucnost pod praporem soběstačnosti!

At' žije čučche a soběstačnost!

Dr. Dermot Hudson

*prezident Společnosti pro studium politiky songun, Spojené království
předseda Anglické studijní skupiny myšlenky čučche;
předseda Společnosti britsko-korejského přátelství;
předseda Britského výboru solidarity pro mír a znovusjednocení na Korejském poloostrově;
generální tajemník Mezinárodního ústředního výboru pro studium songunu
(<http://juche007-anglo-peopleskoreafriendship.blogspot.com/>)*

